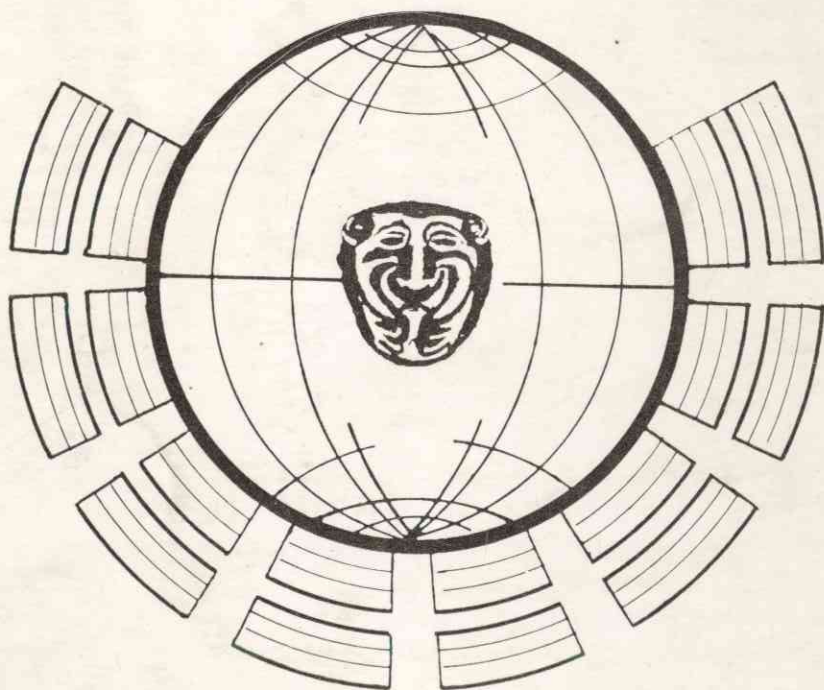

روزجهانی تئاتر

مرکز ملی تئاتر در ایران
وابسته به انستیتو بین‌المللی تئاتر و کمیسیون ملی یونسکو در ایران

Centre National Iranien de Théâtre
affilié à
l'Institut International de Théâtre, et
La Commission Nationale Iranienne pour l'UNESCO.

فهرست مندرجات

۱	روز جهانی تئاتر . . . . .
	ترجمه پیام «میگل آنجل آستوریاس» بمناسبت هفتمین سالروز جهانی تئاتر . . . . .
۳	۲۷ ماه مارس ۱۹۶۸ . . . . .
	ترجمه پیام «پیتر استفن بروک» بمناسبت هشتمین سالروز جهانی تئاتر . . . . .
۵	۲۷ ماه مارس ۱۹۶۹ ومختصری ازشرح احوال او . . . . .
	تأثیر هنر وادبیات دراماتیک درآموزش وپرورش - متن سخنرانی رئیس مرکز ملی تئاتر درتالار دبیرستان رازی درتاریخ یکشنبه ۶ اسفندماه ۱۳۴۶ بمناسبت . . . . .
۸	روز جهانی تئاتر . . . . .
۲۱	گزارش روز جهانی تئاتر از ۱۵ اسفندماه ۱۳۴۶ تا ۱۵ فروردینماه ۱۳۴۷ . . . . .
	اهمیت صدایخوش درتکلم - متن سخنرانی رئیس مرکز ملی تئاتر دربرنامه مرزهای . . . . .
۲۹	دانش رادیو ایران درتاریخ پنجشنبه ۴۴ اسفندماه ۱۳۴۶ بمناسبت روز جهانی تئاتر . . . . .
۳۷	گزارش روز جهانی تئاتر از ۱۵ اسفندماه ۱۳۴۷ تا ۱۵ فروردینماه ۱۳۴۸ . . . . .
	نمایشنامه‌هایی که ازاول فروردینماه تا پایان اسفندماه ۱۳۴۶ درتهران بروی . . . . .
۴۱	صحنه آمده ویا درتلویزیون ورادیو بازی شده‌است . . . . .
	متن سخنرانی رئیس مرکز ملی تئاتر دربرنامه‌ای که بمناسبت روز جهانی تئاتر . . . . .
۵۷	در ۴۴ فروردینماه ۱۳۴۸ ازتلویزیون ملی ایران پخش شد . . . . .
	نمایشنامه‌هایی که از اول فروردینماه تا پایان اسفندماه ۱۳۴۷ درتهران بروی . . . . .
۶۱	صحنه آمده ویا درتلویزیون ورادیو بازی شده‌است . . . . .
	صورت اسامی روزنامه‌هاومجلات که درسال ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ درباره روز جهانی . . . . .
۷۲	تئاتر مطالبی چاپ کرده‌اند . . . . .
	روز جهانی تئاتر - مقاله‌ای از رئیس مرکز ملی تئاتر درایران مندرج درمجله . . . . .
۷۴	نگین بمناسبت روز جهانی تئاتر . . . . .
	صورت اسامی روزنامه‌هاومجلات که درسال ۱۳۴۷ و ۱۳۴۸ درباره روز جهانی . . . . .
۷۷	تئاتر مطالبی چاپ کرده‌اند . . . . .
	متن پیام پیتر استفن بروک بزبان انگلیسی . . . . .
	متن پیام پیتر استفن بروک بزبان فرانسه . . . . .
	متن پیام میگل آنجل آستوریاس بزبان فرانسه . . . . .
	گزارش روز جهانی تئاتر ۱۹۶۸ - ۱۹۶۷ بزبان فرانسه . . . . .
	گزارش روز جهانی تئاتر ۱۹۶۹ - ۱۹۶۸ بزبان فرانسه . . . . .

روز جهانی تئاتر

بمنظور بزرگداشت و گسترش هنر تئاتر در سراسر دنیا در سال ۱۹۴۷ میلادی (۱۳۲۶ شمسی) نمایندگان ۲۵ کشور بنابعدعوت سازمان جهانی یونسکو مؤسسه بین‌المللی تئاتر را بنیان نهادند. در سال ۱۹۶۲ میلادی (۱۳۴۰ شمسی) مرکز ملی تئاتر در ایران وابسته به یونسکو تأسیس گردید در همان سال بنابه پیشنهاد کشور فنلاند مقرر گردید که روزی از ایام سال بنام روز جهانی تئاتر انتخاب شود. و تمام مراکز تئاتر در کشورهای گوناگون طی مراسمی از هنر تئاتر تجلیل بعمل آوردند. و بدین ترتیب روز ۲۷ مارس که مصادف با هفتم فروردین و در واقع برابر با روز تشکیل «تئاتر ملل» در فرانسه است بعنوان روز جهانی تئاتر برگزیده شد.

از آنجا که در روز هفتم فروردین ماه بعثت تعطیلات نوروز وابسته بودن مدارس ودانشگاه ومراکز فرهنگی، بزرگداشت این هنر بنحوشایسته میسر نمی گردید مرکز ملی تئاتر ایران با موافقت مؤسسه بین‌المللی تئاتر روز پانزدهم اسفند ماه را بعنوان روز جهانی تئاتر در ایران اعلام نمود.

مرکز ملی تئاتر ایران از آغاز کار با همکاری وزارت

پیام بین‌المللی از میگل آنجل آستوریاس

برنده جایزه نوبل در ادبیات در سال ۱۹۶۷

هر جا که تئاتر باشد، سخن بجای میماند: کلمات گفتگوی انسان با خدایان، انسان با جهانیان، و انسان با انسان. کلمات یک گفتگوی جاودانی. زبان قرون پس از دگرگونیهای مکرر، در تماشخانه برای توده‌ها، وسیله ارتباطی انسانی‌تر، و مستقیم‌تر، و مؤثر و عمیق می‌گردد.

آیین پرستش، نمایشهای روحانی، آفرینش موجودات، انواع ادب، همه تئاتر است و در تئاتر جای میگیرد. یعنی برای بعضی بیهوده‌گوئی و خیال‌پردازی، و برای برخی ندای تکامل خلیقات، خواه افسون، و خواه واقعی، و برای همه رؤیاست. من که از فرهنگی در حال رستاخیز، فرهنگ یک سنت تئاتر هزاران ساله، فرهنگ قبیله «مایا» در «گواتمالا» هستم، در اینجا از تصویر تیغه‌های شیشه معدنی که دلها را بخورشید میرساند یاد نمی‌کنم، بلکه از لحظه‌های نمایشهای عظیم تئاتر قهرمانی، از رقصهای پر، وزنگوله، و دود که از روز ازل بر صخره‌ها نقش شده، یعنی جشنهای خیال‌انگیز، که همه مردم در آن روزها هفته‌ها پایکوبی و دست‌افشانی میکردند تا از پا در آیند و در خواب خستگی فروروند سخن می‌گویم. از این جهان است که من، مرد خورشیدهای دیگر، راه خطر می‌پویم و با آفرینندگان و تماشاکنان اعجاز تئاتر سخن می‌گویم و ایشان را دعوت میکنم که دست بدست یکدیگر دهند، نه برای آنکه خط زنجیری بسازند بلکه برای اینکه پل تفاهم دوجانبه‌ای برپا دارند.

فرهنگ و هنر، وزارت آموزش و پرورش و وزارت اطلاعات، سازمانهای تلویزیونی، تماشخانه‌ها، گروههای تئاتر، مطبوعات و کتابفروشی‌های کشور همه ساله در ترویج و توسعه هنر تئاتر در ایران کوشا بوده است. شش سال پیش مؤسسه بین‌المللی تئاتر مقرر نمود که همه ساله روز ۲۷ مارس یکی از بزرگان ادب و هنر بمناسبت روز جهانی تئاتر پیامی بفرستد. در سال ۱۹۶۲ «ژان کوکتو» نمایشنامه‌نویس و هنرمند فقید فرانسوی، در سال ۱۹۶۳ «آرتور میلر» نمایشنامه‌نویس آمریکائی، در سال ۱۹۶۴ «سرلارنس الیویه» و «ژان لوئی بارو» هنرمندان تئاتر انگلیس و فرانسه. در سال ۱۹۶۶ رنه مائو مدیرکل سازمان یونسکو، در سال ۱۹۶۷ هلنه و ایگل هنرمند بزرگ تئاتر آلمان، در سال ۱۹۶۸ میگل آنجل آستوریاس برنده جایزه نوبل در ادبیات ۱۹۶۷ و در سال ۱۹۶۹ پیتر استفن بروک هنرمند و کارگردان مشهور تئاتر انگلیس پیام فرستاد.

مرکز ملی تئاتر در ایران گزارش اقدامات خود را بمناسبت روز جهانی تئاتر با ترجمه پیام‌های میگل آنجل آستوریاس و پیتر استفن بروک آغاز میکند.

پیام بین‌المللی از پیتربروک

همه کسانی که در تئاتر کاروندگی می‌کنند از منشا و ویژگیهای برخوردارند که خاص خود آنها است. آنان خیلی زود به شور و هیجان درمی‌آیند و چون خیلی زود تهییج می‌شوند به آسانی هم دستخوش خشم و برآشفتگی می‌گردند.

در جنبشهای انقلابی جهان، پیوسته هنرمندان تئاتر و بازیگران در شمار نخستین کسانی هستند که فریاد اعتراض برمی‌آورند و صدای رسای خود را به آوای خروشان اعتراض همگان می‌پیوندند. با اینهمه دردوره آرامش پس از طوفان انقلاب، همین مردان پر شور در شمار نخستین کسانی هستند که دوباره در موقعیت گذشته جای می‌گیرند. چرا؟

در تئاتر همه ما زندانی و گرفتار قید و بند های اشکال و مقررات و قالبهایی هستیم که شرایط کار و زندگی ما را تشکیل می‌دهند و شاید بتوان گفت که این اشکال و مقررات بیش از هر شکل و قاعده دیگری که در اجتماع ساری و جاری است، در دوره‌هایی رایج و معمول گردیده‌اند که از عصر ما فرسنگها دور بوده و کمترین وابستگی با ما ندارند. و ادامه این وضع خود معلول يك سلسله علتها و عوامل عاطفی و انسانی و اقتصادی است.

ساختمانهایی که ما در آنها به کار تئاتر اشتغال داریم غالباً ماهیت و مضمون فعالیتهای ما را مسخ و دیگرگون جلوه می‌دهد، چه از عمر آنها مدت زیادی می‌گذرد و انجام تغییرات مناسب در آنها نه رواست و نه مقرون به صرفه و اقتصاد.

ما برای مردمی کار می‌کنیم که بندرت تحول و دیگرگونی در آنها راه می‌یابد، چه مبانی و اصولی که سبب جلب افکار این جماعت

در چهار گوشه این سیاره، مردان تئاتر، مردان همه تئاترها، در این لحظه، خطوط مرزی را محو میکنند، نژادها و ملت‌ها و ادیان را از یاد می‌برند، و اراده خود را در راه صلح که يك ضرورت حیاتی و منحصر در این لحظه‌های کشمکش‌های بیسابقه است، توأم می‌سازند. در این هفتمین سالروز جهانی تئاتر، در این سال که سالگرد اعلامیه حقوق بشر است، همه باید بزد کسانی که، در حق هموعان ما، آشکارا این همه ستمگری روا میدارند و در جنگهای برادرکشی و نژادکشی، و یا بطرق دیگر قتل‌عام بشر، که يك اختناق اقتصادی است، موجب نابودی انسان بدست انسان میشوند وجدان خود را بسیج کنند.

چراغهای جلو صحنه در هیچ نقطه‌ای خاموش نمیشود، بعکس، همه چراغهای تئاترهای جهان چون ستارگان چشمک می‌زنند و در پرتو آنها مسائل انسانی نمایش داده میشود و در هر اقلیم و هر صحنه بزبانهای مختلف مورد بحث قرار میگیرد بدون اینکه موضوع مهم نجات فرهنگیان در مقابل زرادخانه دهشت‌زای اتم فراموش شود. مادامی که این تهدید باقیست کره خاکی ما جای مطمئنی نیست و فریاد هشدار من، بدون اینکه بروز جهانی انستیتوی بین‌المللی تئاتر، که امروز برای آن در سراسر جهان جشن میگیرند لطمه‌ای وارد سازد، باید بخشی در اقدام مشترك ما سهم باشد که نگذارد کره زمین به گورستانی بدل گردد و روی سنگ مزار جهان ما این جمله ساده نقر شود که:

کمدی پایان پذیرفت.

ترجمه: دکتر مهدی فروغ

بسوی ما می‌شود در حد خود به کمال رسیده است و این امر سبب می‌گردد که پذیرش هرگونه تغییر و دیگرگونی دشوار شود.

بدینگونه با هر دید که نگاهمان را متوجه این مسأله کنیم:

«تئاتری که توانایی و قابلیت انطباق با عصر خود داشته باشد»

به يك نتیجه می‌رسیم و آن نتیجه اینست که:

فوری‌ترین وظیفه ما بررسی مجدد، بررسی ژرف و اساسی و نابودکننده و درعین حال سازنده همه اشکال و قالبها و مقرراتی است که با زندگی هنری ما بستگی دارند.

از کجا شروع کنیم؟

شاید لازم باشد همانگونه که در برابر حوادث ناگوار احساس نفرت و مقاومت می‌کنیم، در این لحظه که مراسم روز جهانی تئاتر را برگزار می‌کنیم به خاطر کمبود تئاتر جهانی که ما را محظوظ نماید، سر به مقاومت و اعتراض برآریم.

ترجمه: محمد هادی فقیهی

پیتر استفن پل بروک Peter Stephen Paul Brook که پیام هشتمین سالروز جهانی تئاتر توسط او فرستاده شده یکی از مردان مبتکر و خلاق تئاتر معاصر است.

درنوزده سالگی نمایشنامه دکتر فاستوس اثر (مارلو) و ماشین جهنمی اثر (کوکتو) را کارگردانی کرد و در بیست سالگی یکی از نمایشنامه‌های شکسپیر را با شرکت «پل اسکافیلد» در بیرمنگام بر روی صحنه آورد و این کار برای او شهرتی بسزا کسب کرد. در سال ۱۹۴۶ برادران «کارامازوف» و «درسته» را که «الک گینس» در آن بازی میکرد در لندن کارگردانی کرد و در سال ۱۹۴۷ پس از نمایشنامه «رومئو و ژولیت» با خشم و هیاهوی منقدان تئاتر روبرو شد.

در همین سال دو نمایشنامه از سارتر: «مردمهای بی کفن و دفن»

و «روسی بزرگوار» را بروی صحنه آورد و سپس بکارگردانی در اپرای «کاوت گاردن» منصوب شد و نمایش «سالومه» اثر اسکار وایلد بوسیله او و با طرح دکور «سالوادر دالی» در این اپرا موجب گفتگوهای بسیار درباره ارزش و هدف کارهای هنری او شد.

سپس در سال ۱۹۵۰ و ۱۹۵۱ دو نمایشنامه «دعوت بقصر» و «افسانه زمستانی» را با شرکت «جان گیلگود» اجرا کرد که شهرت زیاد برای او بدست آورد.

و نیز اجرای نمایشنامه‌های «ژاندارک»، «هملت»، «گرته روی شیروانی داغ»، «طوفان» و «اونگین در اپرای متروپلیتن نیویورک»، دو نمایشنامه «شاه لیر» (شکسپیر) و «ماراساد» اثر (پیتر واینر) برای او شهرتی بی‌مانند در جهان تئاتر کسب کرد.

در سال ۱۹۶۸ نمایشنامه «ادیپ» نوشته (سنگا) تراژدی نویس رومی را بر روی صحنه آورد و گفتگویی تازه برانگیخت.

پیتر بروک در کارگردانی تحت نفوذ شیوه «آنتونن آرتو» Antonin Artaud کارگردان، نمایشنامه نویس و تئاتر شناس مشهور فرانسوی است. آرتو متأثر از تئاتر شرق بود و اعتقاد داشت که تئاتر باید بحالت مراسم مذهبی بشر ادوار اولیه درآید و ژست و حرکت صدا و ریتم را به کلمات ترجیح میداد.

بروک اکنون بکار تمرین نمایشنامه پرومته در زنجیر اثر اشیل اشتغال دارد و این نمایشنامه بزودی در لندن بروی صحنه خواهد آمد.

متن سخنرانی دکتر مهدی فروغ در روز یکشنبه ۶ اسفند ماه ۱۳۴۶

درباره تأثیر هنر و ادبیات دراماتیک در آموزش و پرورش

در تالار دبیرستان رازی بمناسبت روز جهانی تئاتر

بانوان و آقایان محترم

قبلاً لازم میدانم از جناب آقای دکتر مهران و سایر اعضای انجمن خانه و مدرسه و رئیس محترم و اولیاء دبیرستان رازی که اینجانب را برای سخنرانی درباره هنر و ادب دراماتیک دعوت فرموده‌اند تشکر کنم. همینطور از بانوان و آقایان محترم که برای شنیدن عرایض اینجانب تشریف آورده‌اند تشکر میکنم.

تئاتر دنیای مسحورکننده و فریبنده‌ایست که بشر از بیش از دوهزار و پانصد سال پیش تاکنون عمیق‌ترین احساسات و اندیشه‌های خود را در آن بیان داشته است و هنوز هم عموم مردم جهان از دیدن و شنیدن لذت میبرند و برای زندگی روزانه از آن الهام میگیرند و تجربه می‌آموزند. صحنه نمایش بهر صورت و شکلی که در گذشته بوده، همیشه توجه و علاقه بشر را بخود جلب کرده و هنوز هم میکند زیرا محلی است که در آن رقیق‌ترین احساسات و پیچیده‌ترین مشکلات زندگی، و مطبوع‌ترین روابط انسانی، و همچنین ناهنجارترین و زشت‌ترین صفات این موجودی که خود را اشرف مخلوقات مینامد به گویاترین وجه در جلو چشم ما مجسم میشود. صحنه نمایش جامع‌ترین و مجهزترین آزمایشگاه روح بشر است. کمال و معنویت و فساد و جهل آدمی را به روشنترین صورت در مقابل ما تجزیه و تحلیل میکند و حقیقت این خلقت عجیب را برای ما تشریح مینماید. صرف نظر از کلیه فضائل تئاتر بعنوان یک هنر کامل، باید گفت که این هنر از لحاظ فن آموزش و پرورش مهم‌تر و کافی‌ترین وسیله برای تقویت نیروی ذهنی و تصفیه خلق و خو و تکمیل و تهذیب خلقیات است. از لحاظ روان‌پزشکی (Thérapeutique) نیز

تئاتر امکانات بسیار مفید و مؤثری برای معالجه بیماریهای درونی در اختیار ما میگذارد. بسیاری از بیماریهای روانی بکمک تئاتر درمان میشود. تئاتر دیو بدبینی و کج‌اندیشی را در ما میکشد و ما را بخودشناسی که شریف‌ترین مرحله زندگی هراسان است وادار میسازد. صحنه نمایش توجه عارفانه ما را به حقایق زندگی بیشتر میکند زیرا مؤثرترین مقام برای بیان عمیق‌ترین اندیشه‌ها و لطیف‌ترین احساسات بشری است. هنر درام آداب و رسوم، وعادات و اطوار، و عقاید و افکار، و آمال و آرزوها، و کیفیت زندگی مردم هر منطقه را برای ما توصیف میکند. مهم‌تر از همه اینکه تئاتر بزرگ‌ترین و مؤثرترین عامل برای معرفی ملل جهان بیکدیگر است.

عشق به تئاتر در افراد بشر يك امر طبیعی است. در همان هنگامی که ما در کار اجرای نمایشنامه‌ای از نویسندگان بزرگ جهان هستیم به احتمال قوی همان نمایش در نقطه دیگری از جهان در حال اجرا است. ممکن است بزبانی دیگر و شاید هم در لباسی دیگر باشد ولی در هر دو مورد بیان يك مقصود و توصیف يك عقیده را میکند. در ربع قرن بعد از جنگ جهانی دوم ثابت شده است که هنرهای دراماتیک از جمله عوامل مهم برای ایجاد وحدت و یگانگی بین ملل جهان و اجتناب از اختلاف و جدائی بین انسان‌هاست. هیچیک از هنرهای زیبای دیگر نمیتواند باین وضوح و باین کمال خصوصیات ذاتی و معنوی ملتها را برای ما روشن سازد. مطالعه آثار دراماتیک ما را بنحوه تفکر و امیال و علائق ملتها آشنا میسازد.

جای کمال تأسف است که در کشور ما با وجود سابقه درخشان چندین هزارساله فرهنگی و هنری بعلل وجهاتی که بحث درباره آن در اینجا فعلاً بيمورد بنظر میرسد این شیوه از هنر و ادب آنطور که باید مورد توجه واقع نبوده و هنوز هم آنطور که انتظار میرود نیست. در تاریخ پر شکوه تمدن و فرهنگ ما از اقدامات تئاتری ذکر نمیشود و علامت و نشانه‌ای هم که از وجود چنین هنری در گذشته حکایت کند بدست نیامده است.

سابقهٔ تئاتر مذهبی ما که بعضی از دانشمندان و خاورشناسان مغرب‌زمین از «قبیل کنت دو گویینو» و «شودسکو» آنرا با تراژدیهای یونان باستان مقایسه کرده و برخی چون «آرنولد» و دیگران آنها را با نمایشهای مذهبی «پاسیون» در اروپا در قرون وسطی شبیه دانسته‌اند شاید از حدود دویست سال هم تجاوز نکند. گو که تاریخ پیدایش این هنر در ایران بزمان حکومت دیلمیان در سدهٔ چهارم هجری میرسد ولی تاریخ دقیق آغاز این مراسم مذهبی بصورت درام یعنی بصورت نقل (چون درام یک کلمه یونانی است یعنی بفعل در آوردن داستان در مقابل نقل کردن آن) بدرستی مشخص نیست.

نقل شده است که معزالدوله احمد بن بویه در سال ۳۵۲ هجری قمری در بغداد دستور داد که در دههٔ اول ماه محرم دکانها را ببندند و مردم لباس عزا بتن کنند و به عزاداری سیدالشهداء بپردازند. این مراسم تا دوره سلطنت سلجوقیان معمول بوده ولی معلوم نیست در چه تاریخی صورت درام بخود گرفته است. قدیمترین سندی که از اجرای این نمایشهای مذهبی حکایت میکند تاریخ برگزاری آنرا به سال ۱۸۴۵ میلادی یعنی یکصد و بیست و چهار سال پیش از این می‌رساند و قدیمی‌ترین نسخه‌ای از تعزیه‌نامه که در دست ماست از ۱۴۷۷ سال پیش تجاوز نمیکند و اگر فرض شود که لااقل پنجاه سال قبل از این تاریخ این مراسم شکل درام بخود گرفته باشد تاریخ پیدایش آنرا باید مقارن با دورهٔ سلطنت زندیه بدانیم.

تاریخ پیدایش کمدی در ایران از این هم بیشتر در تاریکی ابهام فرو رفته است و چون ادبیاتی از آن باقی نیست و هنوز هم مثل «کمدیا دل آرتیه» مرتجلاً بازی میشود و بخلاف نمایشهای مذهبی که هم در ایام عزاداری و هم در بعضی از روزهای سرور و شادی در تمام دورهٔ سال اجرا میشده این نمایشها فقط در مواقع بسیار محدود و اختصاصی بمعرض تماشا درمی‌آمد، از اینجهت دربارهٔ آن اطلاع دقیق و صحیح و مستند مطلقاً نداریم. این نوع نمایشها عموماً در مجالس سرور و شادی در خانه‌ها و در روی حوض که با تخته آنرا میپوشانند بازی و مکالمات هم مرتجلاً رد و بدل میشود و اهمیت کار

هنرپیشه به حاضر جوابی و مهارت و چابکی او است و بیشتر از این لحاظ است که با «کمدیا دل آرتیه» شباهت دارد. ولی نکتهٔ مسلم اینست که تئاتر قدیم ایران هر چه هست تئاتری است مستقل و ملی. یعنی تحت نفوذ هیچ تئاتر خارجی قرار نگرفته و از هر حیث محصول ذوق و قریحه و معتقدات دینی و خلق و خوی ملی خود ایرانیان است و این مایهٔ امیدواری فراوان است که همانطور که ادبیات فارسی شامل انواع اشعار حماسی و تغزلی و آموزشی است روزی برسد که از لحاظ ادبیات دراماتیک نیز غنی گردد.

ترویج هنر تئاتر کاری است بس مشکل و فنی و محتاج بمرور زمان است نمایشنامه‌نویسی شیوه و سبک مخصوصی در ادبیات دارد که ما در ایران متأسفانه فاقد آن بوده‌ایم. اگر در تاریخ پراچ ادبیات فارسی ما در گذشته شعرا و سخنوران بزرگی در ردیف مقام فردوسی و سعدی و مولوی میداشتیم فرهنگ و ادب فارسی امروز مسلماً تابناکتر و درخشانتر از آنچه که هست بود. تا پیش از ظهور مکتب رئالیزم درام‌نویسان بزرگ جهان همه در زمرهٔ شعرا و گویندگان محسوب بودند. درام‌نویسان بزرگ کلاسیک فرانسه، راسین و کورنی و مولیر همه شاعر دراماتیک بودند. کمدیهای پر طعن و طنز بومارشه یعنی ریش تراش اشبلیه Le Barbier de Séville عروسی فیگارو Le mariage de Figaro از لحاظ شعری بقدری ظریف و لطیف است که دونفر از مصنفان بزرگ جهان یعنی موزارو و روسینی هر یک، یکی از آنها را متن اپرای خود قرار داده‌اند. در تاریخ ادبیات فرانسه از ویکتور هوگو در درجهٔ اول بعنوان یک شاعر نام برده میشود ولی وقتی نمایشنامه معروف او «هرنانی» در سال ۱۸۳۰ بروی صحنه آمد غوغائی در تئاتر فرانسه پیا ساخت و نقل کرده‌اند که سطری از این نمایشنامه نبود که مردم برای آن دست زده و هلهله نکرده باشند.

همینطور «الفرد دووینی» و «الفرد دوموسه» از شاعران دراماتیک بزرگ فرانسه محسوب‌اند. «روستاند» با نوشتن نمایشنامهٔ تاریخی «سیرانو دو برژوراک» بزرگترین نمونهٔ شعر دراماتیک را در بجهت نهضت رئالیزم بمنصهٔ ظهور گذاشت. در سایهٔ وجود این

گویندگان بزرگ است که سرزمین فرانسه از لحاظ هنر و ادبیات دراماتیک یکی از غنیترین کشورهای هنر خیز جهان محسوب میشود و زبان و ادبیات فرانسه یکی از پرمایهترین زبانهای جهان بشمار می آید. نظر باینکه ادبیات دراماتیک با مکالمه و بیان ملازمه دارد یعنی شاعر دراماتیک کلام خود را باین منظور که هنر پیشه آنرا به آسانی بیان کند و مقصود خود را از طریق ادای کلمات بشنونده منتقل سازد تنظیم میکند هر ملتی که از لحاظ تعداد شعرای دراماتیک غنی تر است - زبانش از لحاظ بیان مقصود پرمایه تر و رساتر خواهد بود و این نیز یکی دیگر از امتیازات هنر و ادب دراماتیک است. با ظهور شیوه رئالیسم بتوسط نویسندگان نامداری چون «بالزاك» و «امیل زولا» و «آلكساندر دوما» و «هانری بك» از ارزش ادبی نمایشنامه كاسته نشده و آثار این بزرگان ادب همچنان در زمره آثار ادبی بزرگ جهان محسوب است. بعد از جنگ جهانی دوم یعنی در آغاز نیمه دوم همین قرن که شیوه تئاتر «ابسورد» یا «اوان گارد» بظهور پیوست می بینیم که با وجود انقلاب بزرگی که در راه و رسم نمایشنامه نویسی بوجود آمده باز ارزش ادبی آن در کشور فرانسه همچنان محفوظ مانده است. کلمه اِبسورد بغلط در فارسی به پوچ تعبیر میشود و این القاء شبهه است و شنونده نا آشنا این کلمه را صفت این نوع تئاتر تصور خواهد کرد که البته درست نیست. این نوع تئاتر به اعتبار منشور «البر کامو» معرف زندگی پرخطر و پر از فاجعه بشر در این دنیای بی بند و بار و بی قاعده و قانون است و مفهوم آن با تعبیر ناهم آهنگی سازگار تر است تا با کلمه پوچ.

این توضیح برای این عرض شد که متوجه باشیم که در کشوری چون فرانسه با چنین سابقه فرهنگی و هنری عظیم ظهور تئاتر اِبسورد نه تنها هیچ نوع لطمه و خدشه ای به ارکان ادبی آن مملکت وارد نمی کند بلکه از جهاتی آنرا غنی تر و پررنگ و آب تر و انسانی تر میسازد. در صورتیکه در سرزمینی چون کشور ما که سابقه تئاتر و ادبیات دراماتیک پر مایه ای ندارد معرفی منحصر تئاتر اِبسورد محتاج کمی تأمل است مخصوصاً که مشاهده میشود دوره ترقی و اعتلای این مکتب دیگر رو به افول است و لازم می آید که بنشینیم و مطالعه کنیم و ببینیم ما

ایرانیان تحت شرایط فعلی تئاتر را باید از کجا و به چه شیوه و راه و رسمی شروع کنیم و سعی کنیم هر تصمیمی که در این زمینه میگیریم سنجیده و از روی فهم و درایت و بنا به طرح و سیاست مشخص باشد و بکشیم که حتی المقدور از تبعیت احساسات خام خودداری کنیم. نزدیکترین راه برای رسیدن باین مقصود بدون تردید مدرسه است و کتاب و معلم. اکنون که کشور ما بسرعت رو به صنعتی شدن میرود اگر بخواهیم جوانان هنرمندان پایای مهندسان برق و ساختمان و الکترومکانیک جلو بروند و در کار نویسندگی و صحنه آرایی و هنرپیشگی و کارگردانی افرادی متتبع و صاحب قریحه بشوند باید کلیه هنرها را بمعنای اعم و هنرهای دراماتیک را بالاخص در برنامه درسهای مدارس بگجانیم و همانطور که در پنجاه شصت ساله اخیر در مدارس کشورهای بزرگ جهان تئاتر از صورت يك فعالیت فوق برنامه درآمده و جزء برنامه رسمی دروس مدارس شده است ما هم مقدمات این کار را با تقویت این گونه مدارس فنی در کشور خود شروع کنیم. تا بتدریج برای تعمیم این رشته از هنر و ادب در مدارس معلم شایسته و مطلع و دل آگاه تربیت نمائیم.

امروز برای آموختن هرفن و حرفه ای مدرسه ایجاد میکنند بدیهی است برای هنرهای دراماتیک که بیان کننده لطیفترین افکار و رقیقترین احساسات بشری است ضرورت ایجاد مدرسه از همه موارد بیشتر احساس میشود. البته چنین مدارس باید از هر جهت مجهز و دارای امکانات کافی و هنرآموزان بصیر و پاکدل باشد والا ممکن است زیان بیار آورد.

اگر در گذشته تئاتر جزء مواد درسی مدارس ما بود امروز در هر کوی و برزنی، در هر شهر دوستداران تئاتر گردهم جمع میشدند و مثل مردم کشورهای مترقی برای خود گروه هنری ترتیب میدادند و سالی چندین نمایشنامه بروی صحنه می آوردند. چه تفریحی میتواند لذت بخش تر و فرح انگیز تر از این باشد. هر کدام از ما که این فرصت نصیبمان شده که لااقل يك بار در نمایش مدرسه شرکت کرده باشیم مسلماً دقایق پر شور و التهاب پیش از باز شدن پرده و بعد از پایان یافتن

نمایش و تشویق و تحسین مردم را بیاد داریم و هرگز فراموش نمیکنیم و هنوز هم هر وقت بیاد می‌آوریم از آن خاطره لذت میبریم. هر قدر که در کارمان صمیمی‌تر بوده‌ایم و با صداقت و صفای بیشتر در آن نمایش شرکت کرده باشیم لذت ما در موقع تجدید این خاطره عمیقتر و رضایتبخش‌تر خواهد بود.

با شرکت در این قبیل کارها ما در یک دنیای وهم و خیال با افرادی آشنا میشویم که هر یک از آنها خصوصیات بارز یکی از موجودات خلقت را در روی صحنه توجیه میکند. باغم و اندوه آنها همدردی میکنیم و از مسرت و شادی ایشان محظوظ میشویم و باین وسیله با آشنائی به مظاهر ذاتی و اخلاقی آدمی، بر کمال و معرفت خود می‌افزاییم و موجودی آدم‌شناس میشویم و ساعاتی از عمر خود را از رنج و ادبار زندگی مادی روزمره رها می‌سازیم. باین ترتیب تأثر درهای معرفت را بروی ما میگشاید و بر بینش و دانش ما می‌افزاید و ما را برای مقابله با مشکلات زندگی آماده‌تر می‌سازد. با گنجینیدن هنرهای دراماتیک در برنامه دروس دبیرستانها و مدارس عالی سه‌فایده عمده میتوان در نظر داشت. نخست اینکه دانش‌آموزان ادبیات دراماتیک را بعنوان یکی از مهمترین آثار ادبی جهان شناخته و با مطالعه آن بر معرفت خود افزوده است. دوم اینست که باین وسیله بر موز بازی و کارگردانی و حتی نمایشنامه‌نویسی آگاهی مییابد و میتواند در مورد لزوم بعنوان حرفه و یا برسبیل تفنن در یکی از این سه مرحله گام نهد و آن را شغل و یا وسیله سرگرمی خود قرار دهد. سوم اینکه تحصیل هنر و ادب بر شخصیت محصل در جامعه می‌افزاید و در برخورد با دیگران و مکالمه با مردم او را ورزیده‌تر می‌سازد. از آنجا که هنر درام چون آینه‌ایست که در جلو مردم هر عصر و زمانه قرار میدهند با مطالعه آثار ادبیات دراماتیک دانشجویان بخصوصیات احوال ملل و قبایل در ادوار مختلف تاریخ پی می‌برند.

فضیلت دیگری که هنر و ادبیات دراماتیک بر انواع دیگر ادبیات دارد اینست که با حرکت توأم است. با حرکت و هیجان است که ما به کفایت خود پی می‌بریم و بحقیقت و ماهیت وجود خود آگاه میشویم.

بعبارت دیگر بوسیله حرکت است که ما موجودیت خود را نشان میدهیم. برای اینکه نمایشنامه‌ای را کاملاً مطالعه کنیم باید قوه تصور خود را بکار بیندازیم و خصوصیات احوال هر یک از اشخاص بازی را بدقت تجزیه و تحلیل کنیم و همین امر موجب میشود که با غماض بیشتر با مردم در زندگی روزانه برخورد کنیم زیرا بمقصود نهائی ایشان و مشکلات کار آنها تاحدی آگاه شده‌ایم.

از «لئونارد وونسی» نقل کرده‌اند که گفته است «هنرمند شایسته همیشه درباره دو موضوع فکر میکند یکی انسان و یکی آمال و آرزوهای انسان». در همین جمله کوتاه ما تمام حقایقی را که در آثار نویسندگان و هنرمندان بزرگ مندرج است میتوانیم بیابیم. مهمترین موضوعی که نویسنده در نوشتن یک نمایشنامه با آن سروکار دارد آدمی است و این جالب‌ترین موضوعهاست. وضع جسمی انسان، اعمال و رفتار انسان، افکار و آمال انسان، گفتار انسان. اینها همه مسائلی است که از او ان پیدایش تمدن و فرهنگ، دانشمندان و شعرا و حکما درباره آن مطالعه کرده‌اند و این مطالعه هنوز هم ادامه دارد. نکته دوم اینست که نویسنده با آرزوها و علاقه‌های درونی این انسان سروکار دارد. تلاش و کوششی که بشر برای رسیدن بمعمای خلقت بخرج داده و بعبارت دیگر فلسفه وجود و حقیقت عالم هستی، موضوع اصلی آثار نویسندگان بزرگ جهان را تشکیل میدهد.

از آغاز پیدایش این هنر، این فکر همیشه الهام‌بخش شاعران آثار دراماتیک بوده است که «انسان را بطور کامل مجسم کنند و فقط به نشان دادن احساسات نفسانی و شهوات و روحیات حیوانی اش اکتفا نکنند. زیرا باین ترتیب یک نمایشنامه سطحی و بی‌عمق بوجود خواهند آورد. از طرف دیگر سعی نکنند فقط افکار عالی انسان را در آثار خود جلوه‌گر سازند چون چنین نمایشنامه‌ای پر از عبارت پردازیهای بیمورد خواهد بود.

سعی نکنند فقط تمایلات قلبی آدمی را تشریح کنند چون اثری که باین صورت بوجود می‌آید چیزی جز بیان یک سلسله احساسات سطحی نخواهد بود. بلکه باید انسان را با تمام خصوصیات صوری

و معنوی اش توصیف کنند تا راه حقیقت را پیموده باشند .

امروز که کشور ما در مسیر ترقی بسرعت بجلو میرود نمیتوان اجازه داد که هنر درام از قافله ترقی بازماند . هیچ فرد فرهنگ پرور و ترقی خواهی را در این کشور نمیتوانیم بیابیم که با ایجاد يك جامعه هنری با فهم و دانش مخالف باشد و منافع صوری و معنوی چنین جامعه ای را چه از لحاظ فرهنگی و ملی و چه از جهت مادی و اقتصادی انکار کند . مطالعان به امور جهانی میدانند که صرف نظر از عوائدی که ملل با فرهنگ جهان ، از طریق چاپ و انتشار و صدور آثار هنری بصورت کتاب و مجله و نمایشنامه و صفحه و نوار و غیره ، واعزام هنرمندان خود به کشورهای دیگر تحصیل میکنند چه نفوذ معنوی و فرهنگی و انسانی و گاهی هم سیاسی از این راه بدست می آورند . اکنون بینیم هنرهای دراماتیک را با چه مقصود و هدفی میتوانیم شروع کنیم .

کار نمایش بدو منظور ممکن است در مدارس دنبال شود . یکی بعنوان آگاه ساختن محصل بر موز این هنر مشکل و تحریک و تشویق او باینکه خود را در صورت داشتن قریحه و استعداد کافی ، باین هنر آشنا سازد و آنرا شغل و حرفه خود قرار دهد . دوم اینکه وسیله تعلیم و تدریس مباحث دیگر آموختنی گردد .

اولیاء محترم مدارس و فرهنگ کشور ما قطعاً باین نکته توجه دارند که کار معلم و آموزگار با سپردن گواهینامه ای بدست محصل و خارج ساختن او از مدرسه پایان نمیپذیرد . کار آموزگار و دبیر و استاد باید طوری تنظیم و مرتب گردد و برنامه درسیها بقسمی تدوین شود که کودکان و جوانان ما خود را برای زندگی آینده شان بیشتر آماده سازند و موقعی که بسن رشد و کمال میرسند بتوانند از تعلیمات و تلقینات دبیران و استادان خود برای زندگی استفاده کنند بطور قطع و مسلم فهم و ادراك والتذاذ از هنرهای دراماتیک ، کودکان و جوانان ما را برای چنین زندگی ای آماده میسازد . نکته مهم اینست که معلمان ما مراقبت کنند که طرق و راه و رسمهای بخصوصی که کودکان و جوانان بتوانند علایق و تمایلات خود را با آن پرورش دهند در نظر بگیرند

و درصدد تقویت قوای ذهنی دانشجویان برآیند و این بزرگترین وظیفه حتمی هر معلم است .

در اینجا بيمورد بنظر نمیرسد که برای بیان اهمیت هنر درام در تعلیم و تربیت کمی بعقب برگردیم و درباره تاریخ پیدایش این هنر چند کلمه بیان کنیم . تاریخ بشر ، از آغاز خلقت و تشکیل اجتماعات پرهیجان ابتدائی اش نشان میدهد که بشر همیشه سعی داشته است که از طریق فعالیتهای دراماتیک وسیله ای برای نزدیک ساختن خود با امور زندگی فراهم سازد . اجداد ما پیش از رفتن بشکار ، برای بدست آوردن طعمه ، تمام اعمال و حرکات مربوط بنحوه شکار کردن را تمرین میکردند و با انجام دادن يك سلسله حرکات سحرانگیز و جالب خود را برای بدست آوردن يك شکار پربرکت امیدوار میساخته اند . تصاویری که از روزگاران بسیار قدیم درغارها موجود است نشان میدهد که مقصود حجار تصویر واقعی میدان مبارزه با شکار نبوده بلکه مقصود نشان دادن تمرینهای مقدماتی آن بوده است .

اجداد ما خود را بشکل حیوانات مختلف در می آوردند و بیک سلسله حرکات عجیب و ساختگی دست میزدند و این حرکات پس از مدتی صورت مناسک و مراسم دینی بخود گرفت و هنوز در بین بعضی از قبائل نیمه وحشی مشاهده میشود . چنانکه همه میدانیم يك سلسله مراسم مذهبی نیز برای امور کشاورزی معمول بوده و هست باین امید که کشاورز محصول بیشتری بدست آورد .

پس از اینکه سروکار بشر با خدایان و نیمه خدایان و قهرمانان افتاد و ارتباط جامعه بشری با یکدیگر بیشتر شد مراسم دیگری نیز از قبیل آواز خواندن و ذکر گفتن و رنگ کردن چهره و پوشیدن لباسهای عجیب نیز باین مراسم ابتدائی افزوده شد . این بیان مختصری بود درباره پیدایش هنری که امروز یکی از ارکان عمده فرهنگ ملل بزرگ جهان است . هنری که هر ملت به پیشوایانش در آن یعنی نویسندگان و شاعران و کارگردانان و هنرپیشگان و صحنه آرایان فخر و مباهات میکند .

اکنون بد نیست ببینیم هنر درام چگونه و برای چه مقصود و هدفی ممکن است در مدارس مورد استفاده قرار گیرد و فواید و نتایج آن چیست .

۱- درام هنری است اجتماعی که تمام افراد يك جامعه در آن سهیم و شريك اند . جوانی که داعیه پیشوائی دارد ، جوانی که روحیه مذهبی دارد ، جوانی که ذوق سخنوری دارد جوانانی که ذوق ساختن و پرداختن منظره و نقاشی دارند همه در آن شرکت میکنند و بلافاصله همین اجتماعی بودن است که هنر تئاتر بر تمام هنرهای دیگر مخصوصاً در امر آموزش و پرورش فضیلت دارد .

۲- حتی امروز هم ما در بعضی از مراسم اختصاصی قبایل مختلف مشاهده میکنیم که جمعیتی بعنوان تماشاکن وجود ندارد و هر کس بنا به ذوق و استعداد و شور و هیجان خود در مراسمی از این قبیل شرکت میکند . بدیهی است بعضی فعالتر و پرکارتر از دیگران هستند و کمترین کاری که گروه اخیر میتواند انجام دهند اینست که در خواندن سرود یا حرکات جمعی شرکت جویند . با شرکت در چنین کاری روح اجتماعی کودکان و جوانان و همکاری ایشان با یکدیگر که برای ترقی و پیشرفت هر جامعه بسیار ضروری است قوت میگیرد .

۳- هنر درام را يك هنر «مادر» میتوان نامید زیرا موجب تحريك و تشويق هنرهای دیگر در کودکان و جوانان میشود که عبارت باشد از هنر شاعری و سخنوری- رقص- موسیقی و نقاشی و مجسمه سازی و غیره .

۴- درام يك هنر مذهبی است البته با مفهومی بسیار وسیع . در اینجا وارد بحث درباره سحر و جادو و معتقدات دینی ملل مختلف در بدو پیدایش این هنر نمیشویم چون بحث طولانی میشود ولی آنچه مسلم است اینست که هنر درام طریقه مناسب و سهلی است برای اینکه کودکان و جوانان ما با جهان بزرگ آشنا شوند و بحقایق دنیای مادی پی ببرند . در آغاز پیدایش هم همینطور بوده است . یعنی بشر ابتداء برای تدارك خوراك و لباس درصدد اقدام برآمده و شكار كردن را تنها وسیله امرار معاش دانسته و بعد به اختراع سلاح اقدام کرده است

و همه اینها قبل از اقدام جدی بكار شكار بوده است .

به همین ترتیب هنر درام هم امروزه میتواند در حقیقت وسیله مناسبی برای آزمایش و ابداع و ابتکار و پیدایش اندیشه های نو و ایجاد رابطه و ضابطه ای بین این اندیشه ها تلقی شود . درصدد تحقیق برآمدن و به مشکلتترین پرسشهای زندگی پاسخ گفتن و حل معضلات کردن در طریق آموختن هنرهای دراماتیک بتوسط آموزگاری شایسته و کاردان مشکل نیست . بدین طریق است که کودکان و جوانان ما رشد ذهنی و معنوی میکنند و در بزرگی درصدد جستجوی جواب برای حقایق زندگی برمی آیند .

۵- درام فقط ترکیب مجموعه ای از حوادث آرام و پرهیجان نیست که حوائج ضروری و معنوی ما را تأمین میسازد بلکه وسیله ایست که با آن ما تمایلات ذاتی و درونی خود را در امر زندگی میتوانیم جستجو کنیم . در کمدی سلامت نفس و لطافت طبع را پرورش میدهد و از این طریق تدریجاً طبع جوانان ما به انتقاد صحیح کردن عادت می کند . و ذهنشان برای جداساختن اموری که از لحاظ عقل و احساس درست نیست آماده میشود و بتدریج از خودبینی و خودفروبی دوری می جویند و حرف حق را بطیب خاطر و با خوشروئی میپذیرند و این از اصول مهم امر آموزش و پرورش است .

۶- درام هنری است که مدام از نو خلق میشود و آفرینندگان آن گوئی برنامه کار خود را هر آن از نو شروع میکنند زیرا این هنر همراه با تحولات زندگی بشر و تغییرات اجتماعی هر چند رنگ و چهره تازه بخود میگیرد . لازم نیست در يك مسیر مشخص و مستقیم نمؤ کند . هرگاه علت و انحرافی در آن پدید آید یا در سر راه آن مانع و محظوری پیدا شود باز برنگ و نقش دیگر جلوه گر میشود . هنری است که مدام در حال آفرینش است . سالها در تاریکی جهل قرون وسطی مانده بود ولی باز در سایه ظهور مذهب مسیح و ضمن ادای مناسک این آیین آسمانی بصورت میراکل Miracle و میستر Myster از نو ظهور کرد .

بطور کلی در هنر درام شخص مدام در حال تجربه ، آموختن

و آزمایش کردن است و بقوه خیال و تصور خود نیرو میبخشد و در ضمن جسماً بکار و کوششی مفید مشغول میشود. سعی میکند از امکانات مادی حداکثر استفاده را ببرد یا لااقل وضع خود را با امکانات خود وفق دهد. چه تربیتی بهتر از این ممکن است بتواند شخصی را برای زندگی و مشکلات آن آماده سازد.

جوانی که در مدرسه قسمتی از اوقات خود را صرف کارهای مربوط به هنرهای دراماتیک میکند به اوضاع و احوال زندگی بیشتر آگاه میشود و طرحهای جدید زودتر بدهنش میرسد و مفاهیم تازه زودتر بمغزش خطور میکند و برای حل مشکلات آمادگی بیشتر خواهد داشت. چنین شخصی مشکلات زندگی آینده خود را قبلاً در روی صحنه بمحک آزمایش گذاشته و درباره آنها فکر کرده است. آثار هریک از نویسندگان بزرگ دراماتیک را که ملاحظه میکنیم درمی یابیم که عموماً در هریک از نمایشنامه های خود کوشش و تکاپوی انسان را با موجودیت خودش مورد بحث و فحص قرار داده اند و یا درباره تطبیق دادن او با شرایط محیط اجتماعی که در آن بسر میبرد و یا جدال یا تسلیم او را در مقابل نیروهای طبیعی مجسم ساخته اند. تمام این حقایق برای رشد فکری و آماده ساختن ما برای زندگی از ارکان عمده تعلیم و تربیت محسوب میشود.

هنر درام شرافت و حقیقت انسانی را در ما تقویت میکند. همانطور که گفتم هریک از ما هر وقت بازیهای دوران کودکی خود را بیاد می آوریم از آن لذت میبریم اگر این بازیها با احساساتی چنین عمیق و اندیشه هایی چنین طبیعی و انسانی توأم بوده باشد لذت آن مسلماً صدها بار فروتر خواهد بود.

از اینروست که ما توصیه میکنیم که از این نیروی طبیعی و اساسی برای تقویت قوه خیال و پرورش دادن نیروی اندیشه و سایر قوای طبیعی انسانی در امر تعلیم و تربیت حداکثر استفاده بشود. بدیهی است هر کوششی که در این راه بعمل آید باید بدست مردان و زنانی فاضل و آگاه و آزموده و صمیمی صورت گیرد و گرنه عملی ناجبا و بیمورد و نتیجه اش انحراف است.

گزارش روز جهانی تئاتر

از ۱۵ اسفند ماه ۱۳۴۶ تا ۱۵ فروردین ماه ۱۳۴۷

گزارش زیر خلاصه ای از اهم اقداماتی است که بمناسبت روز جهانی تئاتر در سال ۴۷-۱۳۴۶ از طرف مرکز ملی تئاتر در ایران بعمل آمده است.

۱- همانطور که در سالهای گذشته عمل میشد، در اوائل اسفندماه سال گذشته نیز ترتیبی داده شد که کتابفروشیهای پایتخت از پانزدهم اسفندماه ۴۶ تا پانزدهم فروردین ماه ۴۷ (پنجم ماه مارس تا چهارم آوریل ۱۹۶۸) بمناسبت روز جهانی تئاتر در بهای نمایشنامه ها و کتابهای مربوط به تئاتر از صدی پانزده تا صدی سی به خریداران تخفیف بدهند. مرکز ملی تئاتر اعلانات و آفیش های متعددی برای این منظور تدارک نمود و برای کتاب فروشها ارسال داشت که در ویتترین های خود قرار دهند.

۲- در تاریخ پنجشنبه ۲۴ اسفندماه ۴۶ (چهاردهم ماه مارس ۱۹۶۸) دکتر مهدی فروغ رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران بمناسبت روز جهانی تئاتر در برنامه مرزهای دانش رادیو ایران شرکت جست و درباره «بیان هنرپیشه» يك سخنرانی بمدت ۳۰ دقیقه در استودیو رادیو ایران ایراد نمود و بعد از پایان سخنرانی به پرسشهای حضار که ۱۵ دقیقه بطول انجامید پاسخ گفت.

۳- گروه تئاتر میترا وابسته به دانشکده هنرهای دراماتیک از تاریخ ۱۵ اسفندماه ۴۶ بمدت ده شب (پنجم تا چهاردهم ماه مارس ۱۹۶۸) نمایش آنتیگون اثر ژان آنوی ترجمه داریوش سیاسی را بکارگردانی رکن الدین خسروی و با شرکت دانشجویان دانشکده هنرهای دراماتیک، بمناسبت روز جهانی تئاتر در تالار نمایش انجمن ایران و آمریکا اجرا نمود.

نخستین شب اجرای این برنامه به مدعوین مرکز تئاتر اختصاص یافت، از این رو این مرکز از فرهنگیان، هنرمندان، ارباب مطبوعات و جمعی از شخصیت‌های کشور برای مشاهده این نمایش دعوت بعمل آورد. رئیس مرکز ملی تئاتر قبل از اجرای برنامه، ابتدا از درگذشت مرحوم فضل‌الله بایگان که از هنرمندان و پیشقدمان هنر تئاتر در ایران بوده‌اند ابراز تأسف کرد و سپس درباره روز جهانی تئاتر و اهمیت هنر تئاتر در جهان امروز و اینکه این هنر میتواند بعنوان مؤثرترین وسیله حفظ صلح و استوارترین رابطه حسن تفاهم بین ملل

صحنه‌ئی از نمایش آنتیگون اثر ژان آنوی

صحنه دیگری از نمایش آنتیگون اثر ژان آنوی

مختلف دنیا، در خدمت بشریت قرار گیرد مطالبی بیان داشت. خبر اجرای این نمایش، در برنامه «روزنامه گویا» و همچنین در برنامه اخبار هنری رادیو ایران به تفصیل بیان گردید. و نیز يك

فیلم سه دقیقه‌ای دربرنامه اخبار و يك فیلم ده دقیقه توأم با گفتار در برنامه آئینه تلویزیون ملی پخش گردید .

در نشریات اطلاعات - کیهان - سخن - خوشه - آرش - نگین - بامشاد - فردوسی - امیدایران - فیلم و هنر و آژنگ نیز مقالات مشروح و اخباری درباره نمایش مذکور درج گردید .

۴ - نمایش «آی بی کلاه آی با کلاه» نوشته دکتر غلامحسین ساعدی «گوهر مراد» به کارگردانی جعفر والی و با شرکت هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر وزارت فرهنگ و هنر در تاریخ ۱۹ اسفند ماه ۴۶ (نهم مارس ۱۹۶۸) بمناسبت روز جهانی تئاتر در تالار ۲۵ شهریور اجرا شد و بنا بدعوت مرکز ملی تئاتر جمعی از فرهنگیان و هنرمندان در تاریخ مذکور این نمایش را مشاهده کردند .

قبل از شروع نمایش ، رئیس این مرکز در مورد روز جهانی تئاتر بیاناتی ایراد نمود و از اینکه در سالهای اخیر میزان استقبال و توجه مردم ایران به هنر تئاتر افزایش یافته است ابراز خرسندی کرد ، ایشان در پایان سخنان خود از مجریان و هنرمندان نمایش بمناسبت اختصاص تعدادی از صندلیهای تالار به مدعوین مرکز ملی تئاتر سپاسگزاری نمود .

۴ - دانشجویان هنر سرای عالی نارمك نمایش پیرپاتلن Pierre Pathelin از G. Alecis (نمایشنامه‌ای از قرون وسطی) نوشته «کیوم السی کشیش نرماندی» ترجمه اکرم امیرافشاری دانشجوی دانشکده هنرهای دراماتیک را از تاریخ ۱۵ اسفندماه ۴۶ (پنجم مارس ۱۹۶۸) بمدت یک هفته بمناسبت روز جهانی تئاتر در تالار نمایش هنر سرای عالی اجرا نمودند . کارگردانی این نمایش را ابوالحسن ونده‌ور (وفا) دانشجوی دانشکده هنرهای دراماتیک عهده‌دار بود . خبر اجرای این نمایش در برنامه اخبار هنری رادیو ایران به اطلاع عموم رسید . مرکز ملی تئاتر برای مشاهده این برنامه نیز از استادان و دانشجویان دانشکده هنرهای دراماتیک دعوت بعمل آورد و قبل از اجرای این نمایش ، آقای دکتر مهندس هنر بخش رئیس هنر سرای عالی نارمك به رئیس مرکز ملی تئاتر و حضار خیر مقدم

گفتند و بعد رئیس این مرکز ضمن بیان توضیحاتی در باره علل و جهات ایجاد انستیتوی بین‌المللی تئاتر و تأسیس مرکز ملی تئاتر در ایران ، کوششهای پرارزش هنر سرای عالی نارمك را در ایجاد گروههای تئاتر واحداث بنای تالار نمایش و تشویق دانشجویان به شرکت در برنامه‌های تئاتر ستودند .

این نمایش در تاریخ ۲۵ اسفندماه ۴۶ (۱۵ ماه مارس ۱۹۶۸) نیز بنا به تقاضای دبیرستان رازی در حضور جمعی از اولیای دبیرستان و اعضای انجمن خانه و مدرسه و دانش آموزان و والدین ایشان بمناسبت روز جهانی تئاتر در تالار نمایش دبیرستان مذکور اجرا شد . خبر این جلسه نیز در برنامه اخبار هنری رادیو ایران پخش گردید .

۵ - گروه ملی باله پارس وابسته به تلویزیون ملی در تاریخ ۱۶ اسفند ماه ۴۶ (ششم مارس ۱۹۶۸) بمناسبت روز جهانی تئاتر باله «شیخ صنعان» و چند باله دیگر را بکارگردانی عبدالله ناظمی در تالار نمایش دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران اجرا نمود . قبل از اجرای برنامه آقای مهدی قریشی بنا به ماموریتی که رئیس مرکز ملی تئاتر به ایشان داده بود ضمن تشکر از گروه ملی باله پارس مطالبی در باره روز جهانی تئاتر و پیامهایی که تاکنون بمناسبت این روز ، توسط بزرگان تئاتر جهان فرستاده شده است بیان داشت .

۶ - روز پنجشنبه ۱۷ اسفندماه ۴۶ (۷ ماه مارس ۱۹۶۸) دکتر مهدی فروغ رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران بمناسبت روز جهانی تئاتر سخنرانی جامعی در تالار نمایش دبیرستان رازی تحت عنوان «تأثیر تئاتر در امر تعلیم و تربیت» ایراد نمود قبل از آغاز سخنرانی ایشان ، آقای دکتر محمود مهران وزیر محترم اسبق فرهنگ و رئیس انجمن خانه و مدرسه دبیرستان رازی درباره زندگی و آثار دکتر مهدی فروغ و خدمات وی به فرهنگ و هنر کشور مطالبی ایراد فرمودند . رئیس مرکز ملی تئاتر در پایان سخنرانی خود ، برای ایجاد يك همکاری مداوم بمنظور تربیت دانش آموزان در امور مربوط به تئاتر مذاکرات ثمر بخشی با اولیاء انجمن خانه و مدرسه

ورؤسای دبیرستان رازی بعمل آورد.

۷ - پیام میگال آنجل استوریاس که بمناسبت روز جهانی تئاتر به تمام مراکز تئاتر جهان فرستاده شده بود توسط رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران ترجمه و پس از تکثیر برای رادیو ایران و تلویزیون ایران و روزنامه‌ها و مجلات مهم پایتخت ارسال گردید.

۸ - پیام مخصوص روز جهانی تئاتر در ساعت ۱۵ : ۷ بامداد روز چهارشنبه ۷ فروردین ماه ۴۷ (۲۷ ماه مارس ۱۹۶۸) در برنامه «سلام بامدادی» رادیو ایران پخش گردید آنگاه برنامه‌ای شامل شرح تاریخچه نمایش در ایران و اجرای یک نمایش و چند قطعه شعر بمدت ۴۵ دقیقه بمناسبت روز جهانی تئاتر اجرا شد.

۹ - در ساعت ۲۳۰ بعد از ظهر هفتم فروردین ماه ۴۷ (۲۷ ماه مارس ۱۹۶۸) در برنامه اخبار هنری رادیو ایران، خبرگزاری مراسم روز جهانی تئاتر و ایراد پیام میگال آنجل استوریاس پخش شد. ۱۰ - در ساعت ده بعد از ظهر همین روز پیام مخصوص روز جهانی تئاتر توسط آقای جمشید مشایخی هنرمند اداره برنامه‌های تئاتر وزارت فرهنگ و هنر در تلویزیون ایران قرائت گردید.

۱۱ - نشریات کیهان - یغما - تهران مصور - خوشه - فردوسی امید ایران - بامشاد - مسائل ایران - آیندگان - نگین هر کدام پیام مخصوص روز جهانی تئاتر را درج نمودند و مجله روشنفکر مقاله جامعی تحت عنوان «قصه مطربها، تقلیدچی‌ها و سیاه‌بازها» بمناسبت روز جهانی تئاتر چاپ و منتشر کرد.

۱۲ - روزنامه آیندگان در مورد مسائل تئاتر در ایران مصاحبه‌ای با رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران بعمل آورد که در تاریخ هفتم و هشتم فروردین ماه ۴۷ (۲۷ و ۲۸ ماه مارس ۱۹۶۸) در دو شماره چاپ و منتشر گردید.

۱۳ - پخش یک گزارش رادیویی از اولین شب اجرای نمایش آنتیگن توسط دانشجویان دانشکده هنرهای دراماتیک در رادیو ایران، قبل از پخش این گزارش در مورد روز جهانی تئاتر بیاناتی توسط رئیس مرکز ملی تئاتر بیان گردید. این برنامه در تاریخ ۱۶ اسفند

ماه ۴۶ (ششم ماه مارس ۱۹۶۸) پخش شد.

۱۴ - روز نهم فروردین ماه ۱۳۴۷ (۲۹ ماه مارس ۱۹۶۸) نمایش «وظیفه پزشک» اثر «لوئیجی پیراندلو» بکارگردانی عبدالحسین فهمیم و با شرکت دانشجویان رشته تئاتر دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران بمناسبت روز جهانی تئاتر بمدت ۴۵ دقیقه از رادیو تهران پخش شد.

قبل از اجرای برنامه، مقدمه‌ای درباره روز جهانی تئاتر و مطالبی پیرامون کوششهای استادان و دانشجویان دانشکده هنرهای دراماتیک وزارت فرهنگ و هنر ورشته تئاتر دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران بیان گردید.

بسبب اجرای خوب این برنامه، بنا به تصمیم اولیای رادیو تهران، نوار آن برای پخش به کلیه شبکه‌های رادیویی کشور فرستاده شد که در همان تاریخ از رادیوهای اهواز - زاهدان - اصفهان - شیراز - کرمان - تبریز - مشهد - آبادان - رشت و گرگان پخش شد.

۱۵ - در روز هفتم فروردین ماه ۴۷ هنرمندان وابسته به وزارت فرهنگ و هنر در شهرستان قزوین بمناسبت روز جهانی تئاتر دو نمایش بنامهای «لبه تیز صندلی» و «عمو مهدی گلهدار» را در تالار اجتماعات جمعیت شیروخورشید سرخ ایران شهرستان قزوین بروی صحنه آوردند.

۱۶ - در ساعت ۶:۵۰ بعد از ظهر روز سه‌شنبه ۲۲ اسفند ماه ۴۶ آقای مصطفی اسکوئی بمناسبت روز جهانی تئاتر یک سخنرانی تحت عنوان «میراث استانیسلاوسکی در هنر» در تالار نمایش انجمن فرهنگی ایران و شوروی ایراد نمود، وی در ابتدای سخنرانی خود، خلاصه‌ای از پیامهای بزرگان تئاتر را که تاکنون بمناسبت روز جهانی تئاتر ایراد کرده‌اند به استحضار حضار رسانید.

۱۷ - چاپ و انتشار، نشریه اختصاصی روز جهانی تئاتر با کمک و مساعدت مالی وزارت فرهنگ و هنر و هنرکده هنرهای دراماتیک و با همکاری و مباشرت مرکز ملی تئاتر در ایران.

برای مرکز ملی تئاتر در ایران جای کمال مسرت و افتخار است که امسال برگزاری مراسم روز جهانی تئاتر در کشور ما بهتر و پررونق‌تر از سالهای پیشین بود و این موضوع، نمودار گویائی است از ارتقاء فرهنگ و هنر مملکت و رشد فکری و نیروی ادراک ملت ایران.

بدون شك کلیه اقدامات و کوششهایی که مذکور افتاد بدون همکاری و استعانت سازمانهای محترم فرهنگی و هنری کشور امکان پذیر نبود، از این رو مرکز ملی تئاتر در ایران وظیفه دارد که از جانب قاطبه هنرمندان و دانشجویان تئاتر و علاقمندان به پیشرفت و اشاعه این رشته از ادب و هنر مراتب سپاسگزاری و امتنان خود را به وزارت فرهنگ و هنر - وزارت اطلاعات - تلویزیون ملی - تلویزیون ایران کتابفروشیها و جراید وزینی که در برگزاری مراسم روز جهانی تئاتر با این مرکز اشتراك مساعی فرموده‌اند تقدیم بدارد خاصه لطف و عنایت وزیر محترم فرهنگ و هنر که از بدو تأسیس مرکز ملی تئاتر همواره با مساعدتهای مالی و اخلاقی و معنوی مشکلات این مرکز را هموار فرموده‌اند موجب کمال تشکر و امتنان است.

مرکز ملی تئاتر امید بسیار دارد که با استفاده از مساعدتهای پرازش سازمانهای فرهنگی و هنری مملکت، توفیق یافته باشد که اهمیت هنر تئاتر را به مردم بهتر شناسانده باشد و آگاهی آنان را به نتایج مطلوبی در جهت استقرار صلح و تقویت حس یگانگی و حسن تفاهم در بین ابناء بشر افزایش داده باشد.

متن سخنرانی دکتر مهدی فروغ، رئیس مرکز ملی تئاتر

دربرنامه مرزهای دانش که روز پنجشنبه ۴۴ اسفندماه سال ۱۳۴۶

دربرنامه رادیو ایران پخش شد

اهمیت صدای خوش در تکلم

حاضر محترم - شنوندگان گرامی

اکنون چندین سال است که هر سال در این ایام که مقارن با روز جهانی تئاتر است بمناسبت اهمیت و تأثیری که هنرهای دراماتیک در پیشرفت فرهنگ ملتها دارد و نیز بسبب اینکه این هنر بزرگ قویترین عامل برای آشنا ساختن اقوام بشر یکدیگر و در نتیجه مؤثرترین وسیله برای استقرار صلح و آرامش در جهان است اقداماتی از طرف مرکز ملی تئاتر بمنظور ترویج ادب و هنر و درام بعمل می‌آید که از آن جمله یکی ایراد يك سخنرانی درباره فضیلت و اعتبار این پدیده مهم فرهنگی در برنامۀ مرزهای دانش است و از آنجا که سخن، که جوهر و خلاصۀ اندیشه‌های بشر است رکن مهم بنای عظیم هنر و ادب دراماتیک را تشکیل میدهد چنین مقرر شد که امروز درباره اهمیت صوت در ادای کلام مطالبی عرض شود.

یکی از عوامل مهمی که بشر برای بیان مفاهیم عقلی و انتقال عقائد و نیات خود بهمنوعش ابتکار کرده سخن گفتن است. سخن گفتن در سیر تکامل بنی آدم يك تحول بزرگ بحساب می‌آید و از ده‌ها قرن پیش، توجه دانشمندان و متفکران، به مبدأ پیدایش این ابتکار بزرگ انسانی جلب شده است. کتاب آسمانی انجیل در سفر آفرینش تکلم را یکی از مواهب بزرگ الهی میداند و پیدایش آنرا بحضرت آدم منسوب میسازد و میگوید که بزرگترین قدرت منحصر انسان این بود

که هر يك از موجودات جهان را بنامی مخصوص بنامد . آنچه مسلم است اینست که زبان هر قوم بامایه فرهنگی آن قوم نسبت مستقیم دارد زیرا هرچه بر نیروی تعقل اجتماع افزوده شود به بیان افکار عمیق تر نیاز بیشتر پیدا میشود .

از طرف دیگر علمای علوم اجتماعی ، زبان بموازات نژاد و مذهب و فرهنگ و ملیت ، یکی از وجوه تشخیص و امتیاز اقوام میدانند . در بین این پنج رکن اجتماع ، زبان در تقسیم افراد بشر به ملل از همه مهمتر و فهمش آسانتر است .

پس از بیان این مختصر در اهمیت سخن ، بيمورد نیست که درباره پیدایش آن نیز شرحی در کمال اختصار ذکر کنیم . میدانیم که انسان طبیعتاً افکار خود را همیشه طوری بیان میدارد که مبین حالات روحی وی باشد و همچنین میدانیم که سخن گفتن در وهله اول بمنظور سودجویی و برای جلب منافع شخصی است و در مراحل بعدی است که به کیفیت و زیبایی آن توجه میشود . بنابراین دواصل مسلم ، علمای زبان شناسی چنین فرض میکنند که بشر ابتدائی ، برای بیان مقاصد خود متوصل بیک سلسله رمزهای صوتی شده که در آغاز جنبه بانگ برآوردن و ندا در دادن را داشته است . و مجموع این صداها زبانهای بشر را بوجود آورده است . بنابراین هر زبان مرکب است از يك سلسله رمزهای صوتی که بوسیله آن انسان مقاصد خود را بدیگران منتقل میسازد . همانطور که ما برای نوشتن افکار خود علائمی بنام الفبا وضع کرده ایم و یا برای انتقال فکر خود بوسیله بی سیم علائمی بصورت خط و نقطه در مقابل حروف و حرکات ساخته ایم بشر ابتدائی نیز برای تکلم ، يك سلسله علائم صوتی ابتکار کرده است . رمز همیشه برای بیان موضوع و مطلب دیگری که بین آنها تشابهی موجود است بکار برده میشود . بنابراین موقعی که ما سخن میگوئیم افکار خودمان را بوسیله این رمزهای صوتی بدیگران انتقال میدهیم و تعبیه این رمزهاست که نشانه هوش سرشار انسان است و او را والامقامتر از حیوان میسازد .

در هر زبان دو عامل مهم وجود دارد افکار و روابط بین افکار .

پدران ما در هزاران سال پیش افکار خود را با فریادهائی که معرّف و نشانه شئی یا حرکت آن بود بیان میداشتند و این مرحله اول پیدایش زبان بود . در مراحل بعد این افکار با هم ترکیب شد و با عناصر ارتباطی بهم پیوند یافت و بالاخره بقوه عقل و تمیز تصریف شد و آخر کلمات برای تعبیر مفاهیم مختلف انعطاف یافت و افکار و روابط بین افکار ، برای بیان مضمونهای واحد بکار رفت .

کلمات «اونوماتوپه» کلماتی است که معرّف خاصیت یا حرکت اشیاء باشد . مثل شرشر که بیان کننده صدای آبشار است و جیک جیک که توصیف کننده خواندن گنجشک است و جر زدن که حاکی از پاره کردن چیزی مثل کاغذ است و هیاهو و همههمه که مبین صداهای درهم و فراوان است و پرپر که معرف پرواز پرندگان است .

تکرار هر يك از این تعبیرات نشانه مداومت است ، مثل جیر جیر و جیک جیک . کلمه پرپر تصریف شده تعبیراتی چون پرنده و پرواز و پریدن و پرش از آن مشتق شده است . نتیجه ای که از ذکر این مطلب میخواهیم بگیریم اینست که این تعبیرات که توصیف کننده کیفیت یا حرکت شئی است تقلید نیست بلکه بیان تأثیری است که کیفیت یا حرکت شئی در ذهن بیننده داشته است و چون این تأثیر در افراد بشر مختلف است زبانهای مختلف بوجود آمده است . این شرح بسیار مختصری بود درباره پیدایش زبان .

اما ادای کلام شامل دو عمل میشود یکی ایجاد صوت است و دیگر تلفظ که با هم تفاوت دارد . وقتی ما صحبت از صوت کسی میکنیم منظورمان کیفیت بخصوصی از صدای اوست که بوسیله آن شخص مزبور شناخته میشود . ایجاد صوت يك امر غریزی است . کسی به کودک یاد نمیدهد که چگونه باید نعره بزند ولی تلفظ را کودک با تحمل زحمات زیاد کسب میکند اما بمحض اینکه آنرا آموخت فراموش میکند که برای فرا گرفتن آن چه زحمتی متحمل شده است . با این وصف صدا را هم میتوان با بکار بردن اصول علمی دقیق ، تربیت کرد و آنرا مناسبتر و مطلوبتر ساخت . شرائط محیط عامل مؤثری برای صدا و تلفظ است . ما هیچ دونهی را نمی یابیم که دارای

صدای کاملاً شبیه باشند ولی حرکات و سکناات تلفظ ممکن است تاحدی شباهت داشته باشد. در مورد ایجاد صوت سه عامل مؤثر است: اول نیروی محرک و آن عبارت است از جریان هوایی که میخواهد از ریه خارج شود. ۲ - قسمت مولد ارتعاش و آن عبارتست از تارهای صوتی که در مقابل جریان هوا مقاومت نشان میدهد. ۳ - دستگاه مولد طنین یعنی محفظه‌هایی که صدای تولید شده در آن تقویت میشود و عبارتست از محفظه دهان و حلق و خلاء پشت بینی.

هوا ممکن است بطور آزاد از ریه خارج شود بدون اینکه صوتی ایجاد کند و ممکن است در نتیجه کشیدن عضلات پرده‌های صوتی با پرده‌های برخورد کند و ارتعاش ایجاد شود. باین ترتیب است که صوت ایجاد میشود. با توجه به کیفیت ایجاد صوت است که حروف بدو دسته صدادار و بی صدان تقسیم میشود. حروف صدادار حروفی است که ضمن تلفظ با صدا همراه باشد یعنی پرده‌های صوتی ضمن تلفظ آنها به ارتعاش درآید مثل حرف ز، دال، و جیم و حرف بی صدا آنهاست که در تلفظ آن پرده‌های صوتی ارتعاش تولید نکند مثل ح، و س و ت و غیره. لازم بتذکر است که در مورد دو اصطلاح صدادار و بی صدای ما بشیوه استادان قدیم تعبیر حروف و حرکات را بکار میبریم.

صدای خوش مثل سایر فضائل و کمالات انسانی موهبتی است هم طبیعی و هم اکتسابی، که در زندگی، دارای اهمیت فراوان است. در هر مورد و هر مقامی که شخص با مردم سروکار پیدا میکند و نیاز به بحث و گفتگو و مذاکره باشد صدای خوش در پیشرفت مقصود مسلماً مؤثر است.

معلم، گوینده، وکیل دادگستری، نماینده مجلس، واعظ و فروشنده و همه کسانی که مقاصد خود را از طریق سخن گفتن ب دیگران منتقل میسازند باید اصول فن بیان را در مدرسه آموخته باشند و توجه باین فن را بر خود فرض بدانند و در صدد اصلاح صدا و طرز سخن گفتن خویش برآیند. هر وقت درجه کفایت و شایستگی خطیب و هنرپیشه و گوینده‌ای را از لحاظ فنی بخواهند معین کنند برای لحن خوش و صدای مطبوع و تلفظ صحیح و نحوه سخن گفتن او اهمیت زیاد قائل

میشوند. زیرا وظیفه این اشخاص فقط این نیست که کلمات را بگوش شنونده برسانند بلکه باید احساس شنونده را برانگیزند و عواطف ایشان را بخود معطوف سازند و اگر عامل مهم صدا را از ایشان بگیریم عامل دیگری نیست که آن نقص را جبران کند. صرف نظر از جنبه هنری و زیبایی در کلام صدای خوش از لحاظ اقتصادی نیز واجد اهمیت است و هر کس که امر زندگی‌اش از طریق سخن گفتن میگذرد باید هر چه ممکن است بکوشد که کلامش مطلوب و آهنگ صدایش مطبوع و تسلط کافی بر ادوات بیان خود داشته باشد.

در قدیم معتقد بودند که معلم باید دارای صدای مطبوع باشد تا شاگرد بدرسش دل دهد ولی امروز نه تنها برای معلم بلکه برای تمام کسانی که دارای مشاغلی نظیر معلمی هستند صدای خوش از مهمترین و مؤثرترین ابزارهای کار شناخته میشود.

ما همه به رابطه بین صدا و وضع بدن آگاه هستیم. کسی که ناخوش یا مضطرب یا خشمگین و یا تحت تأثیر تشنج اعصاب باشد حالت روحی‌اش را از صدایش میتوان تشخیص داد زیرا بخلاف میل او صدایش نازک و یکنواخت و جیغ جیغی خواهد بود و در مواقعی که خیالی آسوده داشته باشد معمولاً صدایش مطبوع است.

پس نخستین نکته‌ای که هنگام سخن گفتن باید در نظر داشت اینست که بدن نیرومند و استوار و تحت مراقبت سخنگو باشد و متکلام باید بهر وسیله‌ای که ممکن است اضطراب و خستگی و پریشانی را از خود دور بسازد. اعصاب نباید تحت فشار باشد و همانطور که تناسب اندام منوط به داشتن تناسب عضلات بدن است صدای خوش و قابل انعطاف نیز منوط بداشتن عضلات راحت و فارغ از فشار است.

باید دانست که بیان مرکب از دو عمل است یکی ایجاد صوت و دوم تلفظ کلمات. ایجاد صوت يك عمل غریزی است و تلفظ يك عمل اکتسابی. صدا در هر کس کیفیت خاصی دارد و بهمین جهت است که ما اشخاص را از آهنگ صدایشان میشناسیم. لازم نیست که ما جیغ کشیدن یا گریه را به کودک بیاموزیم ولی تلفظ با تحمل رنج و زحمت فراوان حاصل میشود ولی بمحض اینکه زبان و لبهای ما بتلفظ حرفی از

حروف عادت کرد آن زحمات بکلی فراموش میشود .
صدا موقعی در زندگی تأثیر دارد و مقصود عالی از آن حاصل میشود که افکار لطیف و دقیق و متنوع را بتوان با آن توصیف کرد . پس ما باید در درجه اول بقتن ایجاد صوت آگاهی یابیم .
نبوغ انسان در اینست که از اعضای بدن خود استفاده‌های متعدد ببرد . مثلاً هوایی که برای پاک کردن خون وارد ریه میشود هنگام خارج شدن از ریه از آن برای ایجاد صوت استفاده میکند . هوای ریه ممکن است بهمان کیفیتی که داخل ریه شده خارج شود یعنی فقط برای نفس کشیدن بکار رود . ممکن هم هست که با مقاومت پرده‌های صوتی برخورد کند و ارتعاش ایجاد سازد . البته قبل از اینکه این نغمه بخارج منتقل شود باید از حلق عبور کند . میدانیم که وظیفه حلق اینست که در بلع غذا کمک کند . این نغمه پس از عبور از حلق از طریق دهان که وظیفه عمده‌اش جویدن غذاست میگذرد و از راه دهان و یا از راه بینی که وظیفه عمده آن بوئیدن است خارج میشود . هر یک از حفره‌هایی که ذکر شد وظیفه دیگری نیز دارد و آن اینست که ایجاد طنین کند . حفره دهان را میتوانیم با تغییر وضعی که به زبان و لبها میدهیم به شکلهای مختلف درآوریم و همین تغییر شکل دادن به زبان و لبهاست که موجب تغییر حالت و کیفیت صوت یا نغمه میشود .

در زبان فارسی معمولاً گفته میشود که شش حرکت ساده داریم که عبارتست از : ا ، آ ، او ، ای . با مطالعه نحوه ادای این حرکات می‌بینیم که قسمت مولد طنین دو وظیفه عمده انجام میدهد . یعنی هم آهنگ صدا را بگوش شنونده میرساند و هم کیفیت آن حرکت در نتیجه شکل دهان بر شنونده معلوم میشود .
خاصیت اول خاصیت عمومی است و خاصیت دوم خاصیت خصوصی است . اگر یکی از این دو خاصیت در اشخاص ناقص باشد باید درصدد رفع آن نقص برآید . یعنی کاری کند که هنگام ادای حرکات هم بحد کافی ایجاد طنین شود و هم حالت بخصوص یا نام نغمه مشخص گردد . دستگاه طنین يك وظیفه دیگر نیز انجام میدهد و آن اینست

که در سر راه جریان هوا مانعی ایجاد میکند و باین ترتیب حروف تلفظ میشود . چنانکه بایستن لبها و آزاد گذاشتن قسمت نرم سقف دهان و تلفظ حرف (م) ملاحظه میکنیم که سه محفظه مولد طنین هر سه توأماً بکار افتاده است .

بطور کلی باید گفت که خارج شدن هوا از دهان به انواع مختلف صورت میگیرد و چون ادوات بیان بشکلهای مختلف درآید حروف و حرکات مختلف ادا خواهد شد .

اکنون تفاوت بین صوت و تکلم تاحدی بر ما روشن شد . کلماتی که ما در روی صفحه کاغذ میخوانیم در حقیقت علائمی است که برای حرکت دادن ادوات بیان وضع کرده‌ایم . و وقتی کلماتی را از بر میکنیم در حقیقت يك سلسله حرکات متوالی ادوات بیان را بحافظه میسپاریم که کلمات و عباراتی که روی کاغذ نوشته شده رمز بصری آنهاست . از ادوات بیان چهار تا قابل حرکت است که عبارتست از زبان و لبها و پرده‌های صوتی و قسمت نرم سقف دهان که منتهی زبان کوچک میشود و با تغییر شکل دادن به آنها صدا بحالات مختلف در می‌آید .

برای تربیت صدا باید چهار نکته را همیشه در نظر داشت :
تنفس و ایجاد صوت و حالت صوت و تلفظ کلمه . تنفس اساس کار تکلم است . پرده‌های صوتی جلو جریان هوا را میگیرد و هوا که با فشار از بین این پرده‌های صوتی میگذرد آنرا به ارتعاش در می‌آورد و صوت ایجاد میشود و دهان که مولد طنین است آن صوت را هم تقویت میکند و هم کیفیت خاصی بآن میدهد و در نتیجه ترکیب این اصوات کلام بوجود می‌آید و فقط موقعی که این وقایع با هم آهنگی کامل صورت گیرد نتیجه مطلوب حاصل میشود و همانطور که خطا در تلفظ کلمه نابخشودنی است در حرکت ادوات بیان نیز زشت و عفو ناکردنی است . کلام مؤثرترین عامل برای برانگیختن احساس است و هنگامی که صدا مطلوب و تلفظ کلمات نیز بنا بر منطق و مفهوم عبارت باشد کلام مثل صدای موسیقی دلپذیر و زیباست .

حالت وصفی کلام با پستی و بلندی وقوت و ضعف صدا حاصل

میشود و این مربوط به امر تنفس است. با توجه به اهمیت امر تنفس در سخن گفتن باید جهاز تنفس را کاملاً بشناسیم و وظایف آنرا کاملاً بدانیم. باید بقدری جهاز تنفس را با تمرین های صحیح ورزش دهیم که با حداقل کوشش حداکثر استفاده بدست آید.

در زندگی عادی تنفس بصورتی طبیعی و عادی صورت میگیرد یعنی اراده ما در آن دخالتی ندارد و ما هم متوجه آن نیستیم مگر در مواقعی که مثلاً نفس ما تنگ شود و احساس ناراحتی کنیم. اصل کلی اینست که هر عملی را بقدر کافی و تحت اراده خود تکرار کنیم تا عادت ثانوی شود. پس باید ببینیم که کدامیک از حرکات تنفس برای بهتر ساختن آهنگ صدا مفیدتر است و موقعی که این نکته معلوم شد انقدر تکرار کنیم تا عادت شود. و در موقع سخن گفتن به اقتضای منطق و احساس کلام از آن استفاده کنیم. باید از پس دادن هوا طوری استفاده کنیم که نتیجه مطلوب از هر لحاظ حاصل شود. مدت نفس فرو بردن را اگر بآرآمدن نفس بدقت مطالعه کنیم می بینیم که يك تفاوت بسیار کم ولی محسوس بین آن دو عمل وجود دارد. باید با تمرین کاری کنیم که فرو بردن نفس مدتش بمراتب کوتاها تر از برآمدن باشد تا بتوانیم عبارات و جمله ها را بدون فشار و در کمال راحتی ادا کنیم. برای تأمین این منظور باید حجاب حاجز وقفه سینه بشکلی صحیح حرکت کند.

گزارش روز جهانی تئاتر

از ۱۵ اسفندماه ۱۳۴۷ تا ۱۵ فروردین ماه ۱۳۴۸

خلاصه اقداماتی که بمناسبت روز جهانی تئاتر از پانزدهم اسفند ماه ۴۷ تا پانزدهم فروردین ماه ۴۸ (ششم ماه مارس تا چهارم آوریل ۱۹۶۹) به اهتمام مرکز ملی تئاتر در ایران بعمل آمده است بشرح زیر است:

۱- مرکز ملی تئاتر در ایران، به محض دریافت پیام مخصوص روز جهانی تئاتر که امسال توسط پیتر استفن بروک هنرمند و کارگردان مشهور تئاتر انگلستان به تمام مراکز تئاتر جهان فرستاده شده بود در صدد ترجمه آن بزبان فارسی برآمد و بنا بتوصیه این مرکز، پیام مذکور توسط آقای محمد هادی فقیهی مدیر کتابخانه دانشکده هنرهای دراماتیک، از زبان فرانسه به فارسی ترجمه شد.

۲- مرکز ملی تئاتر در ایران، پس از تکثیر ترجمه پیام روز جهانی تئاتر و تدارك شرح حال پیتر استفن بروک، همراه بانامه های تشکر آمیزی بعنوان جراید کشور و رادیو ایران و سازمان تلویزیون ملی ایران، از ایشان خواست که در مورد انتشار و پخش پیام مزبور با این مرکز همکاری کنند.

۳- ترجمه پیام پیتر استفن بروک در ساعت ۲۳۰ بعد از ظهر یکشنبه ۲۵ اسفندماه در برنامه اخبار هنری رادیو ایران پخش شد، در این برنامه، درباره زندگی و آثار پیتر بروک نیز مطالبی بیان گردید.

۴- گروه تئاتر میترا وابسته به دانشکده هنرهای دراماتیک بمناسبت روز جهانی تئاتر یکشب از برنامه نمایش خود «حکومت زمان خان» را به مدعوین مرکز ملی تئاتر اختصاص داد. بهمین جهت مرکز ملی تئاتر در ایران، جمعی از استادان دانشگاه و فرهنگیان

واریاب جراید را به اتفاق بانوانشان برای مشاهده برنامه مزبور در ساعت ۸ بعد از ظهر یکشنبه ۲۵ اسفندماه ۴۷ (۱۶ ماه مارس ۱۹۶۹) در تالار ۲۵ شهر یور دعوت کرد.

بعد از حضور کلیه مدعوین در تالار ۲۵ شهر یور، ابتدا متن پیام روز جهانی تئاتر و شرح حال پیتر بروک که از پیش، توسط این مرکز بصورت پلی کپی تکثیر شده بود بین حاضران توزیع شد، آنگاه رئیس این مرکز به حضار خوش آمدگفت، و در مورد سبب ایجاد

صحنه‌ای از نمایش حکومت زمان خان

انستیتوی بین‌المللی تئاتر و مراکز ملی تئاتر در ممالک مختلف و پیام‌هایی که تاکنون توسط شخصیت‌های نامی ادب و هنر جهان بمناسبت روز جهانی تئاتر فرستاده شده است مطالبی بیان داشت و از پیشرفت‌های نسبی که در سال گذشته نصیب تئاتر کشور ما شده است ابراز خرسندی کرد و در پایان از گروه تئاتر میتر که یکشب از برنامه خود را افتخاراً و بدون فروش بلیط در اختیار مرکز ملی تئاتر قرار داده بود تشکر کردند. آنگاه نمایش «حکومت زمان خان» بکارگردانی آقای رکن‌الدین خسروی اجرا گردید و مورد استقبال حاضران قرار گرفت.

۵- ترجمه پیام روز جهانی تئاتر به ترتیب در روزنامه‌ها و مجلات آیندگان - آژنگ - کیهان - تهران مصور - امید ایران - فیلم و هنر و پرچم خاورمیانه چاپ و منتشر گردید.

۶- بنابعد دعوت شورای تئاتر تلویزیون ملی ایران، رئیس این مرکز در ساعت ۳۰ به بعد از ظهر یکشنبه ۲۴ فروردین ماه در ایستگاه تلویزیون ملی ایران حضور یافت و درباره فعالیت‌های مرکز ملی تئاتر در ایران و اهمیت روز جهانی تئاتر بیاناتی ایراد نمود و بعد از خاتمه بیانات ایشان وقرائت پیام توسط یکی از گویندگان تلویزیون فیلمی از زندگی هنری «ماکس راینهارت» که گفتار آن قبلاً برای این منظور از زبان آلمانی به فارسی برگردانده شده بود نمایش داده شد.

۷- بنابه تقاضای این مرکز و موافقت مقام عالی وزارت فرهنگ و هنر، مقرر گردید که نشریه اختصاصی روز جهانی تئاتر امسال و سال گذشته در یک مجلد با مساعدت مالی وزارت فرهنگ و هنر چاپ و منتشر شود به همین جهت مرکز ملی تئاتر در تاریخ ۱۸ فروردین ماه ۱۳۴۸ (۷ آوریل ۱۹۶۹) طی نامه‌هایی که به رادیو ایران و کلیه گروه‌های تئاتر فرستاد از ایشان خواست که آماری از نماینده‌هایی که در سالهای ۴۶ و ۴۷ در رادیو و تلویزیون و صحنه اجرا شده است به این مرکز ارسال دارند تا در نشریه اختصاصی روز جهانی تئاتر چاپ شود و نموداری از فعالیت‌های مربوط به تئاتر در کشور ما در سالهای ۴۶ - ۴۷ باشد.

۸- به‌اهتمام اداره کل فرهنگ و هنر خراسان، نشریه‌ای تحت

عنوان «سرگذشت نمایش در مشهد» نوشته آقای منصور همایونی بمناسبت روز جهانی تئاتر در ایران در ۲۵ صفحه چاپ و منتشر گردید. در این نشریه بعد از مقدمه‌ای تحت عنوان «روز جهانی تئاتر چگونه بوجود آمد؟» گزارش کامل و جالب توجهی درباره تالارهای نمایش و گروههای تئاتر مشهد (از ۱۲۹۰ تا ۱۳۴۰ شمسی) همراه با عکسهای از هنرپیشگان و صحنه‌هایی از نمایشهای مختلف که در مشهد بروی صحنه آمده‌است تدارک و چاپ شده‌است.

اقدام پرارزش اداره کل فرهنگ و هنر خراسان در تدارک و تنظیم و انتشار این نشریه، موجب امتنان مرکز ملی تئاتر است، امیداست که سایر سازمانهای فرهنگی به اینگونه اقدامات ثمربخش که در پیشرفت فرهنگ و هنر مملکت و تقویت نیروی ذوق و ادراک عموم ملت ایران تأثیر بسزائی دارد تأسی جویند.

مرکز ملی تئاتر در ایران ضمن اظهار کمال تشکر از سازمانها و شخصیتهای محترمی که همه ساله در برگزاری مراسم روز جهانی تئاتر، با این مرکز همکاری و اشتراك مساعی میفرمایند، امیدوار است که کوششهای پرارزش هنرمندان و فرهنگیان و نویسندگان کشور ما، برای هنر تئاتر این مملکت ثمرات نیکوئی داشته باشد و با تعمیم فرهنگ از طریق تئاتر هدف غائی یونسکو و انستیتوی بین‌المللی تئاتر که استقرار صلح و تقویت حس برادری و یگانگی در بین ابناء بشر است، صورت تحقق بخود گیرد.

فعالیت‌های نمایشی در سال ۱۳۴۶

۱ - در تئاتر

الف : تالار ۲۵ شهر یور

نمایشنامه تک پرده‌ای : میراث و ضیافت

نویسنده : بهرام بیضائی

کارگردان : بهرام بیضائی

بازیگران : گروه هنر ملی

دو نمایشنامه تک پرده‌ای : رؤیا - خطر مرگ. استعمال دخانیات ممنوع

نویسنده : علی نصیریان

کارگردان : علی نصیریان

بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

فهرمانان گمنام - نمایشنامه در سه پرده

نویسنده : شهباز ذوالریاستین

کارگردان : شهباز ذوالریاستین

بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

شاه عباس و مرد پاره‌دوز

نویسنده : پرویز صیاد

کارگردان : عزت‌الله انتظامی

بازیگران : گروه هنری اداره برنامه‌های تئاتر

شهر طلایی

نویسنده : عباس جوانمرد

بازیگران : گروه هنر ملی

صحنه‌ئی از نمایش ماده‌وازل ژولی اثر استریندبرگ

دو نمایشنامه تک پرده‌ای : ماشین نویسیها - ببر
نویسنده : موری شیسگال
مترجم : پرویز صیاد
کارگردان : پرویز صیاد
بازیگران : هنرمندان مرکز نمایشی پدید

ماده‌وازل ژولی

نویسنده : اگوست استریندبرگ
مترجم : شاهین سرکیسیان
کارگردان : آربی آوانسیان
بازیگران : گروه شاهین سرکیسیان

آی باکلاه - آی بی کلاه
نویسنده : دکتر غلامحسین ساعدی
کارگردان : جعفر والی
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

ب : تالار نمایش انجمن ایران و آمریکا

آندورا (اجرای مجدد)

مترجم : حمید سمندریان
بازیگران : هنرمندان گروه هنری بازارگاد

صحنه‌ئی از نمایش شهر طلانی نوشته عباس جوانمرد

در تالار استادبوم

هانری چهارم

نویسنده : لوئیجی پیراندلو
 مترجم : بهمن محمص
 کارگردان : بهمن محمص
 بازیگران : هنرمندان گروه کوچک

در تالار هنرهای عالی نارمک

پیر پاتلن

نویسنده گیوم السی
 مترجم : اکرم امیرافشاری
 کارگردان : ابوالحسن و ندهور (وفا)
 بازیگران : دانشجویان هنرهای عالی نارمک

در تالار سازمان پیشاهنگی

شهر قصه

نویسنده : بیژن مفید
 کارگردان : بیژن مفید
 بازیگران : گروه اتلیه تئاتر

۳ - در تلویزیون

الف : تلویزیون ملی ایران
 گروه هنر ملی : برهبری عباس جوانمرد

صحنه‌ای از نمایش هانری چهارم اثر پیراندلو

تیار ت فرنگی

نویسنده : سیروس ابراهیم‌زاده
 کارگردان : سیروس ابراهیم‌زاده
 بازیگران : گروه ارنواز

«در بسته» و «درس»

نویسنده : ژان پل سارتر و اوژن یونسکو
 مترجم : پری صابری
 بازیگران : گروه بازارگاد

شهر آفتاب مهتاب

نویسنده: عباسعلی حاتمی

عروسکها

نویسنده: بهرام بیضائی

محقق - مسافران - مرگ درپائیز
نویسنده اکبر رادی

کارول

نویسنده: اسلاومیر مروژک

مترجم: ابرج زهری

کارگردان: محمدعلی کشاورز
بازیگران: هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر وزارت فرهنگ و هنر

۳۶ نمایش از سری ماجراهای سرکار استوار

گروه پدید برهبری پرویز صیاد - پرویز کاردان - منصور پورمند

نویسنده: پرویز کاردان - پرویز صیاد - منصور پورمند

۳۴ برنامه از سری ماجراهای امیر ارسلان نامدار

نویسنده: پرویز کاردان - پرویز صیاد

برج زهرمار

نویسنده: عباسعلی حاتمی

تعزیه‌های: جوانمرد قصاب - لباس پس گرفتن - بازار شام - علی اکبر و عباس و شعر عبدالله عقیف

تهیه و تنظیم از پرویز صیاد
بازیگران: گروه حرفه‌ای تعزیه‌خوان

صحنه‌ای از نمایش ۵ روز اثر هاینریش زیگر

صحنه‌ای از نمایش راشل اثر ارسکین کالدول

صحنه‌ئی از نمایش خوشا بحال بردباران نوشته غلامحسین ساعدی

۵۲ برنامه نقالی شاهنامه هریک ۱۵ دقیقه
نقال : مهدی زمانی

۵۳ برنامه نقالی اسکندرنامه به مدت هر برنامه ۱۵ دقیقه
نقال : اسدالله ظهیریه

ب : تلویزیون ایران
گروه هنری علی محزون

نعمت بی‌خون دل

نویسنده : مطیع‌الدوله حجازی - عبدالله حکیم‌فرد

صحنه‌ئی از نمایش زنی با دو چهره اثر کورویدال

«تراژدی حر»

اجرا در جشن هنر شیراز مهرماه ۱۳۴۶

پیوند

نویسنده : پرویز صیاد

دادرسی مرد عاشق

نویسنده : پرویز صیاد

پیش از صبحانه

نویسنده : یوجین اونیل

مترجم : بهرام بیضائی و صیاد

میشل استروگوف

تنظیم کننده : یحیی مصفی - علی محزون

لئونارد داوینچی

تنظیم کننده : علی محزون

گذشت

تنظیم کننده : علی محزون

خسیس

اثر مولیر

مترجم : فروغی

کارگردان و تنظیم کننده : محزون

برنامه‌های نمایش اداره برنامه‌های تئاتر وابسته به
وزارت فرهنگ و هنر

دست بالای دست

نویسنده : دکتر غلامحسین ساعدی (گوهر مراد)

کارگردان : جعفر والی

پنج روز

اقتباس کننده : پوران فرخزاد

کارگردان : رکن‌الدین خسروی

خانه روشنی

نویسنده : گوهر مراد

کارگردان : علی نصیریان

گرگها

نویسنده : غلامحسین ساعدی (گوهر مراد)

کارگردان : جعفر والی

صدائی در لیوان

نویسنده : ایزو دوری - لئوپولدو کوکو

مترجم : خانم امین زاده

کارگردان : داود رشیدی

راشل

نویسنده : ارسکین کالدول

مترجم : بیژن مفید

کارگردان : عزت‌الله انتظامی

زنی با دو چهره

نویسنده : کور ویدال

مترجم : عظمت ژانتی

کارگردان : دیلمقانی

ماجرای باغ وحش

نویسنده : ا. آلبی

مترجم : عباس مغفوریان

کارگردان : عباس مغفوریان

پرواز

نویسنده : هورتن فوت

مترجم : دکتر ابراهیم رشیدپور

کارگردان : دیلمقانی

خوشا بحال بر دباران

نویسنده : غلامحسین ساعدی (گوهر مراد) : غفرانی
کارگردان : داود رشیدی

آخرین لحظه

نویسنده : ژان آنوئی
مترجم : سرکیسیان و جعفری
کارگردان : محمدعلی جعفری

تولد

نویسنده : تجدد
کارگردان : عزت الله انتظامی

برگهای خزان

نویسنده : هانری دو ورنوا
کارگردان : محمدعلی جعفری

نمایش در شهرستانها

سوء تفاهم

نویسنده : آلبر کامو
اقتباس : محمدعلی جعفری
کارگردان : محمدعلی جعفری
بازیگران : گروه هنری اداره برنامه‌های تئاتر
محل اجرا : کرمانشاه - همدان

خشت اول

نویسنده : الساندرو کانه
کارگردان : عزت الله انتظامی
بازیگران : گروه هنری اداره برنامه‌های تئاتر
محل اجرا : خراسان و زاهدان

شادروان مادر خانم

نویسنده ژرژ فیدو
کارگردان : عزت الله انتظامی
بازیگران : گروه هنری اداره برنامه‌های تئاتر
محل اجرا : خراسان و زاهدان

نمایشنامه‌های رادیویی

در سال ۱۳۴۶، پنجاه و شش نمایشنامه از آثار نویسندگان
ایرانی و خارجی از رادیو ایران و در طی همین مدت پنجاه و چهار
نمایشنامه از رادیو تهران اجرا شده است.

گروه‌های نمایشی که سال گذشته روی صحنه یا در تلویزیون
فعالیت نمایش داشته‌اند :

۱ - گروه بازارگاد

سرپرست گروه : حمید سمندریان

۲ - گروه پدید

سرپرست گروه : پرویز صیاد

۳ - گروه ارنواز

سرپرست گروه : سیروس ابراهیم‌زاده

۴ - گروه آریان

سرپرست گروه : پرویز ظهوری

۵ - گروه شاهین سرکسیان

سرپرست گروه : اربی اوانیان

۶ - گروه هنر ملی

سرپرست گروه : عباس جوانمرد

۷ - گروه میترا

سرپرست گروه : رکن‌الدین خسروی

۸ - گروه کوچک

سرپرست گروه : بهمن محمص

۹ - گروه هنری محزون

سرپرست گروه : علی محزون

تالارهای نمایش در تهران و شهرستانها

الف : تهران

۱ - تئاتر پهلوی - خیابان شاهرخا - پارک پهلوی در دست
ساختمان - گنجایش ۵۴۰ نفر .

۲ - تالار نمایش وزارت فرهنگ و هنر - میدان بهارستان -
خیابان کمال‌الملک - گنجایش ۶۵۰ نفر .

۳ - تالار فارابی - میدان بهارستان - خیابان کمال‌الملک -
گنجایش ۲۹۰ نفر .

۴ - تالار نمایش دانشکده هنرهای دراماتیک - خیابان ژاله -
گنجایش ۱۸۰ نفر .

۵ - تالار ۲۵ شهریور - خیابان جنوبی پارک شهر - گنجایش
۳۷۵ نفر .

۶ - تالار اپرا - خیابان ارفع - گنجایش ۱۲۰۰ نفر .

۷ - تالار نمایش دانشکده هنرهای زیبا - خیابان شاهرخا
دانشگاه تهران - گنجایش ۶۰۰ نفر .

۸ - تالار نمایش فردوسی - دانشگاه تهران - گنجایش
۱۲۰۰ نفر .

۹ - تالار نمایش هنرهای عالی نارمک - انتهای سی‌متری
نارمک - گنجایش ۶۵۰ نفر .

۱۰ - تئاتر جامعه باربد - خیابان لاله‌زار - گنجایش ۵۵۰ نفر .

۱۱ - تئاتر نصر - خیابان لاله‌زار - گنجایش ۶۰۰ نفر .

۱۲ - تئاتر دهقان - خیابان لاله‌زار - گنجایش ۴۰۰ نفر .

۱۳ - تئاتر پارس - خیابان لاله‌زار - گنجایش ۶۰۰ نفر .

۱۴ - سینما تئاتر کسری - خیابان شاهرخا - بهار - گنجایش
۳۵۰ نفر .

۱۵- تالار نمایش باشگاه آارات - خیابان نادری - کوچه
نوبهار- گنجایش ۶۵۰ نفر.

۱۶- تالار نمایش دبیرستان رازی - خیابان پهلوی - گنجایش
۴۰۰ نفر .
در شهرستانها

۱۷- تالار رازی دردانشگاه مشهد .

۱۸- سینما تئاتر تاج درآبادان .

۱۹- تالار نمایش دبیرستان نمازی در شیراز .

صحنه‌ئی از نمایش حکومت زمان خان

متن سخنانی که دکتر مهدی فروغ رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران
بمناسبت روز جهانی تئاتر از تلویزیون ملی ایران در برنامه‌ای که
در شب یکشنبه ۲۴ فروردین ماه پخش شد ایراد گردیده است

بعد از جنگ جهانی دوم ، عده‌ای از خیراندیشان و صلحای بشر
به فکر افتادند که برای تأمین صلح و آرامش در دنیا ، مرکزی تشکیل
بدهند و ملل دنیا را از طریق تعمیم روابط فرهنگی و هنری بهم نزدیک
بکنند . به این ترتیب یونسکو که یکی از دستگاههای سازمان ملل
متحد است تشکیل شد .

کشور ایران هم از همان اوائل ، عضویت یونسکو را پذیرفت
و اکنون همانطور که اطلاع دارید سالهاست که در زمینه‌های ادبی
و فرهنگی مشغول فعالیت است . و از آنجائی که تئاتر بهترین وسیله
و مؤثرترین امکان برای تأمین این منظور است ، در سال ۱۹۴۷ یعنی
تقریباً در حدود ۲۳ سال پیش از این کشورهای دنیا ب فکر این افتادند
که از تئاتر برای این منظور استفاده بیشتری بکنند . به اینجهت
نمایندگان ۲۵ کشور از کشورهای عضو سازمان ملل متحد و یونسکو
تشکیل جلساتی دادند و بعد از مباحثات زیاد انستیتوی بین‌المللی تئاتر را
ایجاد کردند . از آن تاریخ بعد تعداد زیادی از کشورها عضو این
انستیتو شدند و تعداد این کشورها فعلاً بالغ بر ۵۰ کشور است .

در سال ۱۹۶۱ یعنی تقریباً ۸ سال پیش از این ، کشور ایران هم عضویت
این مؤسسه را پذیرفت و مرکز ملی تئاتر در ایران بوجود آمد . اساسنامه‌ای
ترتیب داد و این اساسنامه به تصویب مؤسسه بین‌المللی تئاتر رسید و از آنسال
بعد یک سلسله فعالیت‌هایی در این زمینه کرده است . و اما روز جهانی
تئاتر : در همان روزی که ایران عضویت مؤسسه بین‌المللی تئاتر را

پذیرفت، کشور فنلاند پیشنهاد کرد که یکی از روزهای سال بنام روز جهانی تئاتر معرفی بشود و در این روز تمام کشورهای دنیا که در مؤسسه بین‌المللی تئاتر عضویت دارند برای تجلیل و تکریم تئاتر اقداماتی بعمل بیاورند. فعلاً در حدود ۸ سال است که روز جهانی تئاتر از طرف این ۵۰ کشوری که عضویت مؤسسه بین‌المللی تئاتر را دارند معتبر شناخته میشود و در این روز فعالیت‌هایی را در زمینه تئاتر انجام میدهند.

اما در کشور ما از لحاظ اینکه این روز مقارن است با روز هفتم فروردین ماه، به این جهت که در این روز افراد مملکت ما برای تهیه وسائل عید خجسته نوروز مشغول فعالیت هستند، امکان اقدام فوق‌العاده‌ای در این زمینه نیست، مدارس همه تعطیل است، دانشگاه‌ها همه تعطیل است، بنگاه‌های فرهنگی عموماً تعطیل است و امکان اجرای برنامه‌ای برای تجلیل تئاتر آنطوری که باید و شاید میسر نیست، بنابراین از همان اوائل تأسیس مرکز ملی تئاتر، از مؤسسه بین‌المللی تقاضا شد که به ما اجازه بدهند که برنامه‌های مربوط به این روز را تعمیم بدهیم و در یک مدت طولانی انجام بدهیم یعنی در حدود ۱۵ روز اختصاص بدهیم به جشن مربوط به برنامه‌های روز جهانی تئاتر، مؤسسه بین‌المللی هم پذیرفت. و بهمین دلیل به همه ممالک نوشت که نظر به اینکه اختلافاتی در اوضاع و احوال و خصوصیات ممالک هست، هر مملکتی می‌تواند به اقتضای شرایط زندگی در مملکت خودش یک روزی یا چند روزی نزدیک به روز ۲۷ مارس یا هفتم فروردین ماه را به عنوان روز یا ایام جهانی تئاتر اختصاص بدهد و برنامه‌هایی در این زمینه اجرا بکند.

یکی از اقدامات مهمی که در این روز می‌شود اینست که از ۸ سال پیش هر سال یکی از بزرگان عالم تئاتر، یکی از برگزیدگان، پیامی بعنوان پیام روز جهانی تئاتر منتشر کرده است که ما این پیام‌ها را هر سال در مجموعه‌ای چاپ کرده‌ایم و در ایران منتشر کرده‌ایم و از طریق رادیو و تلویزیون به استحضار مردم ایران رسانیده‌ایم. سال اول

«ژان کوکتو» نویسنده معروف فرانسوی پیام فرستاد، سال دوم «آرتور میلر» نمایشنامه‌نویس معتبر آمریکائی، سال سوم «سرلارنس-الیویه» و «ژان لوئی بارو» مشترکاً پیامی فرستادند، سال چهارم مقرر شد که مرکز ملی تئاتر در هر کشور پیامی تهیه کنند و بفرستند، سال پنجم آقای «رنه مائو» مدیر کل یونسکو پیام فرستاد، در سال ششم بانو «هلن وایگل» هنرپیشه معروف آلمانی و همسر برشت نمایشنامه‌نویس معروف پیام فرستاد، سال هفتم سفیر کبیر کشور گواتمالا در پاریس یعنی «میگل آنجلو استوریاس» که یکی از نویسندگان مبرز دنیا است و به اخذ جایزه نوبل هم توفیق یافته است پیامی فرستاد و امسال هم «پیتر بروک» هنرپیشه و کارگردان معروف انگلیس پیام فرستاده است که بعد از عرایض بنده استماع خواهید فرمود.

همه این پیام‌ها از طریق جرائد به استحضار مردم ایران رسیده است و در مجموعه‌ای که به همت و مساعدت وزارت فرهنگ و هنر چاپ شده نیز این پیام‌ها چاپ شده است.

تئاتر از ضروریات عصر فعلی ماست و اکنون که کشور ما از جهات مختلف در حال پیشرفت و ترقی است، ما که متأسفانه بخلاف هنرهای دیگر در زمینه تئاتر سابقه و سنت درخشانی نداریم باید بینیم تئاتر را از کجا باید شروع کنیم، برای اینکه می‌خواهیم تئاتر برترقیات اقتصادی و صنعتی و مالی ما وفق بدهد و برای پرورش ذوق و تربیت قریحه و تلطیف احساسات و عواطف جامعه ما مفید باشد و تئاتر خوب بوجود بیاوریم. برای اینکه تئاتر هم مثل تمام مظاهر انسانی هم خوب و هم بد است. یعنی هم تئاتر خوب داریم و هم تئاتر بد. توجه افراد جامعه بشری به تئاتر مختلف است. بعضی برای این به تئاتر می‌روند که با دنیای بهتری آشنا بشوند. بعضی برای این به تئاتر می‌روند که از زندگی یکنواخت روزمره بگریزند و تنوع در زندگی ایجاد بکنند، بعضی برای ارضای تمایلات و آرزوها و حتی هوس‌های خود به تئاتر می‌روند و بعضی هم برای تعلیم و تربیت. برای اینکه ما بتوانیم تئاتری بوجود بیاوریم که قابلیت انطباقش با این عصر کوشش

وتلاش و تکاپو وفق بدهد و در ضمن با فرهنگ درخشان و آداب و رسوم ملی ما تطبیق بکند، باید فوری وبدون صرف وقت به مطالعه و بررسی انواع تئاترهایی که در تاریخ ۲۵۰۰ ساله این هنر بوجود آمده است، بپردازیم و اشکال عمده این تئاتر را مطالعه بکنیم، تا بهترین نوع را برای کشور خودمان انتخاب بکنیم. و این کار میسر نیست مگر از طریق مدرسه و کتاب و معلم و بحث و استدلال برای اینکه تئاتر علم است و علم را باید آموخت.

بنده درخاتمه عرایض لازم میدانم از اولیاء محترم تلویزیون ملی ایران که امکان اجرای این برنامه را دادند از صمیم قلب تشکر بکنم.

فعالیت‌های نمایشی در سال ۱۳۴۷

الف - تالار ۲۵ شهر یور

آی با کلاه آی بی کلاه

نوشته: دکتر غلامحسین ساعدی
بازیگران: هنرمندان اداره برنامه تئاتر
کارگردان: جعفر والی

شهر قصه

نوشته: بیژن مفید
کارگردان: بیژن مفید
بازیگران: گروه هنری آتلیه تئاتر

دیکته و زاویه

نوشته: دکتر غلامحسین ساعدی
کارگردان: داود رشیدی
بازیگران: هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

حکومت زمان خان

نوشته: میرزا ملکم خان (ناظم‌الدوله)
اقتباس و تنظیم: ایرج زهری
کارگردان: رکن‌الدین خسروی
بازیگران: هنرمندان گروه میترا

ب - تالار نمایش انجمن ایران و آمریکا

در انتظار گودو

نوشته: ساموئل بکت
ترجمه: داود رشیدی - پرویز صیاد

کارگردان : داود رشیدی
بازیگران : گروه تئاتر امروز

هر کول و طویله اوجیاس

نوشته : فردریک دورنمات
ترجمه : حمید سمندریان
کارگردان : حمید سمندریان
بازیگران : هنرمندان گروه بازارگاد

چوب زیر بغل

نوشته : بهمن فرسی
کارگردان : بهمن فرسی
بازیگران : گروه فرسی

پژوهشی ژرف و سترگ و نو در سگواره‌های دوره بیست و پنجم
زمین‌شناسی و با چهاردهم و بیستم و غیره فرقی نمیکند .
نوشته : عباس نعلبندیان

صحنه از نمایش حادثه در ویشی اثر آرتور میلر

کارگردان : آربی آوانسیان
بازیگران : گروه شاهین سرکیسیان

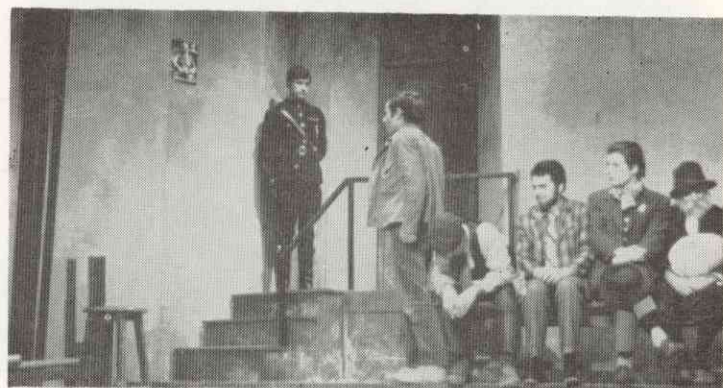
حادثه در ویشی

نوشته : آرتور میلر
کارگردان : ناصر رحمانی‌نژاد
ترجمه : رحیم اصغرزاده
بازیگران : انجمن تئاتر ایران

ج - تالار انجمن ایران و آلمان

در بسته

نوشته : ژان پل سارتر
این نمایشنامه بزبان آلمانی اجرا شده است .
کارگردان : حمید سمندریان
بازیگران : گروه هنری انجمن ایران و آلمان

صحنه دیگری از نمایش حادثه در ویشی

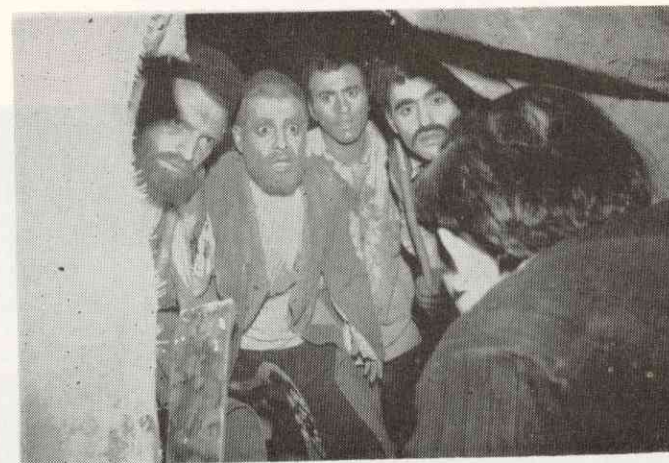
پیروزی شاهزاده توراندخت
 نوشته : ولفانگ هیلدسهایمر
 این نمایشنامه نیز بزبان آلمانی اجرا شده است .
 کارگردان : حمید سمندریان
 بازیگران : گروه هنری انجمن ایران و آلمان

د - تالار رودکی یرما

نوشته : فدریکو گارسپالورکا
 ترجمه : پری صابری
 کارگردان : پری صابری
 بازیگران : گروه بازارگاد

ه - تالار نمایش دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران

رستم و سهراب
 اقتباس از شاهنامه فردوسی توسط ارسال پوریا

صحنه‌ای از نمایش ناقالیدی نوشته بهزاد فراهانی

کارگردان : مصطفی اسکوئی
 بازیگران : دانشجویان رشته تئاتر دانشگاه تهران

تاریکخانه

اقتباس از داستان صادق هدایت توسط صادق هاتفی
 کارگردان : صادق هاتفی
 بازیگران : گروه پژواک

قضیه زیر بنه

اقتباس از داستان صادق هدایت توسط صادق هاتفی
 کارگردان : صادق هاتفی
 بازیگران : گروه پژواک

صلیب گچی

نوشته : برتولت برشت
 ترجمه : شریف لنگرانی

صحنه‌ای از نمایش ماه بالا می‌آید نوشته لیدی گرگوری

صحنه‌ای از نمایش شاه‌عباس و مرد پاره‌دوز نوشته صیاد

پانتومیم

- ۱ - بیمار
  - ۲ - دوچرخه سوار
  - ۳ - دوزخ
- توسط گروه هنرملی

خری با بار نمک

نوشته : مسعودی
کارگردان : پرویز فنی‌زاده
بازیکنان : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

ماه بالا می‌آید

نوشته : لیدی گرگوری (اقتباس شارل آنتونی)

صحنه‌ای از نمایشنامه محاق نوشته اکبر رادی

کارگردان : پرویز خضرائی
بازیگران : دانشجویان رشته تئاتر دانشگاه تهران

و - تالار نمایش کاخ جوانان

نقالی

نوشته : بهزاد فراهانی
کارگردان : عباس جوانمرد
بازیگران : گروه هنرملی

در حضور باد

نوشته : بهرام بیضائی
کارگردان : عباس جوانمرد
بازیگران : گروه هنرملی

ترجمه : دکتر طباطبائی
کارگردان : حمید آصفی
بازیگران : گروه تئاتر کاخ مرکزی جوانان

پنج روز

نوشته : هاینریش زایگر
ترجمه : پوران فرخزاد
کارگردان : حمید آصفی
بازیگران : گروه تئاتر کاخ مرکزی جوانان

درگوش سالمم زمزمه کن

نوشته : ویلیام هنلی
ترجمه : دکتر حمید صاحبجمع
کارگردان : جعفر والی
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

ز - تلویزیون ملی ایران (کانال ۳)

ماجرای باغ وحش

نوشته : ادوارد آلبی
ترجمه : عباس مغفوریان
کارگردان : عباس مغفوریان
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

استثناء و قاعده

نوشته : برتولت برشت
ترجمه : م. ا. به‌آذین
کارگردان : عباس مغفوریان
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

پهلوان کچل

نوشته : علی نصیریان
کارگردان : علی نصیریان
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

سیریف و مرگ

نوشته : ربرمرل
ترجمه : احمد شاملو
کارگردان : داود رشیدی
بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

نافالیدی

نوشته : بهزاد فراهانی
کارگردان : عباس جوانمرد
بازیگران : هنرمندان گروه هنر ملی

درحضور باد

نوشته : بهرام بیضائی
کارگردان : عباس جوانمرد
بازیگران : هنرمندان گروه هنر ملی

ح - تلویزیون ملی ایران (کانال ۵)

محاق

نوشته : اکبر رادی
کارگردان : عباس جوانمرد
بازیگران : هنرمندان گروه هنر ملی

مرگ در پائیز

نوشته : اکبر رادی
کارگردان : عباس جوانمرد

بازیگران : هنرمندان گروه هنر ملی

مسافران

نوشته : اکبر رادی

کارگردان : عباس جوانمرد

بازیگران : هنرمندان گروه هنر ملی

باجه

نوشته : تار دیو

ترجمه : طباطبائی - رشیدی

بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

همسفر

نوشته : کامران قدیمی

کارگردان : داود رشیدی

بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

ط - نمایشنامه‌های زیر نیز در شهرستانها اجرا شده‌است :

یك نوكر و دو ارباب

نوشته : کارلو گلدونی

ترجمه : بهرام بیضائی - داود رشیدی

کارگردان : داود رشیدی

بازیگران : هنرمندان اداره برنامه‌های تئاتر

محل اجرا : شهرستانهای : رشت - ساری - مشهد -

زاهدان

حکومت زمان‌خان

محل اجرا : شهرستانهای تبریز - رضائیه - سنندج -

کرمانشاه

آی بی کلاه - آی با کلاه

محل اجرا : شهرستانهای اهواز - شیراز - اصفهان -

کرمان - بندرعباس

ی - نمایشنامه‌های رادیوئی

در سال ۱۳۴۷ ، پنجاه و نه نمایشنامه از آثار نویسندگان

ایرانی و خارجی از رادیو ایران و در همین مدت ، پنجاه و نه

نمایشنامه از رادیو تهران پخش شده است .

از نمایشنامه‌های مشهور و ارزنده‌ای که در طی این مدت

در رادیو ایران و رادیو تهران اجرا و پخش شده است میتوان از

نمایشنامه‌های زیر نام برد :

«هدا گابلر» ، «خانه عروسك» ، «جان گابریل بورگمن»

و «روز مرس هولم» اثر هنریك ایبسن .

خواستگاری ، اثر : آنتوان چخوف

داستان باغ وحش ، نوشته : ادوارد آلبی

دعوت به قصر ، نوشته : ژان آنوی

آهای کی آنجاست ؟ نوشته : ویلیام سارویان

شام خانوادگی ، نوشته : تورنون وایلدنر

صورت نشریاتی که در سال ۴۷ - ۱۳۴۶ درباره روز جهانی تئاتر

مطالبی چاپ کرده‌اند

۱ - مجله خوشه شماره ۲ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۳ اجرای نمایشنامه آنتیگون از آنوی بمناسبت روز جهانی تئاتر .

۲ - روزنامه اطلاعات شماره ۱۲۵۲۸ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۴ «آنتیگون و روز جهانی تئاتر» .

۳ - روزنامه آیندگان شماره ۶۷ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۴ «طرح آیندگان بمناسبت روز جهانی تئاتر» .

۴ - روزنامه آیندگان شماره‌های ۶۸-۶۹ / ۱۵ و ۱۶/۱۲/۴۶ «گفتگوئی با آقای دکتر مهدی فروغ بمناسبت سالروز جهانی تئاتر و وضع کنونی و آینده تئاتر در ایران» .

۵ - مجله بامشاد شماره ۱۷۵۳ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۳ «آنتیگون آنوی و تاریخچه روز جهانی تئاتر» .

۶ - مجله روشن فکر شماره ۷۴۹ - ۱۳۴۶/۱۲/۲۴ «قصه مطربها - تقلیدچی‌ها و سیاه‌بازهای ایران بمناسبت روز جهانی تئاتر» .

۷ - مجله تابان شماره ۶۹ - ۱۳۴۶/۱۲/۲۶ درباره روز جهانی تئاتر .

۸ - مجله امید ایران شماره ۷۰۹ - ۱۳۴۶/۱۲/۲۹ آنتیگون در روز جهانی تئاتر .

۹ - مجله بامشاد شماره نوروزی ۱۳۴۷ نمایشنامه پیر پاتلن در دبیرستان رازی بمناسبت روز جهانی تئاتر .

۱۰ - مجله خوشه شماره نوروزی ۱۳۴۷ آنتیگون آنوی .

۱۱ - روزنامه کیهان شماره ۷۳۹۵ - ۱۳۴۷/۱۲/۱۴ هفتمین سالروز جهانی تئاتر و پیام میگل آنجل استوریاس .

۱۲ - روزنامه اطلاعات شهرستانها ۱۲۵۴۵ - ۱۳۴۷/۱۲/۱۷ روز

جهانی تئاتر در قزوین .

۱۳ - مجله تهران محصور شماره ۱۲۸۰ - ۱۳۴۷/۱۲/۱۹ پیام

آستوریاس بمناسبت روز جهانی تئاتر .

۱۴ - مجله مسائل ایران شماره ۵۴ - ۱۳۴۷/۱۲/۲۸ مصاحبه با آقای

دکتر فروغ رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران درباره روز جهانی تئاتر .

۱۵ - روزنامه آژنگ ۲۲۰۶ - ۱۳۴۷/۱۲/۱۵ پیام آستوریاس

بمناسبت روز جهانی تئاتر .

مقاله زیر را رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران بنابه خواهش مجله وزین «نگین» نوشته‌اند و در شماره ۴۶ مورخ ۲۸ اسفندماه ۴۷ مجله مذکور درج گردیده است.

روز جهانی تئاتر

این روزها که مقارن با روز جهانی تئاتر است (روز جهانی تئاتر ۲۷ ماه مارس و ۷ فروردین ماه است) موقع آن رسیده است که مطبوعات کشور و دستگاههای خبری، رادیو و تلویزیون که همه از ارکان مؤثر فعالیت‌های فرهنگی محسوبند مثل سالهای گذشته در تجلیل و تعظیم تئاتر خوب و تشریح ارزش و اهمیت آن از جهات مختلف مطالبی منتشر کنند و ذهن مردم را بقدرت و نفوذ تربیتی آن آگاه سازند.

مجله وزین نگین هم از این بنده خواسته است که بنا بر وظیفه‌ای که بعنوان رئیس مرکز ملی تئاتر در ایران بعهده دارم مطلب کوتاهی بر سبیل پیام برای درج در آن مجله تدارک کنم.

بییقین میتوان گفت که در سال ۱۳۴۷ شور و هیجان فراوان و بی سابقه‌ای در تئاتر چه در تهران و چه در شهرستانها ابراز شد و مطبوعات و دستگاههای خبری نیز عنایت و رغبت بیشتر در نشر مطالب به تئاتر از خود نشان دادند که همه شایان توجه و تقدیر است.

نمایشنامه‌های بیشتری بشیوه‌های مختلف و بی سابقه بروی صحنه آمد و تعداد بیشتری از مردم بدیدن آنها شوق و علاقه ابراز داشتند. تعداد نمایشنامه‌هایی که چاپ شد از هر سال بیشتر بود و اینها همه نشانه اینست که در این رشته از ادب و هنر که در کشور ما در گذشته عقیم مانده امید ترقی و تحرکی هست و لذا وظیفه روشن بینان و ادب‌پروهان است که در صدد فراهم ساختن امکانات مساعد مادی و مخصوصاً معنوی آن باشند.

اگر گفته شود که در تاریخ ادب و هنر ما جای تئاتری که از لحاظ ادبی و هنری و علمی و فضائل انسانی بتواند با سایر مظاهر فرهنگی ما

در زمینه‌های مختلف شعر و معماری و حتی موسیقی و نقاشی در بزرگ‌ترین قرار گیرد خالی است سخن بگزاف نگفته‌ایم. ما داشتن سخن سربایان و الامقامی چون فردوسی و مولوی که نامشان در سر لوحه مفاخر بشری ثبت است و میتوان برگزیدگانی از عالم هنر و معرفت چون هم و ورژیل و دانته و میلتن را در مقام کمال ذوق و رفعت اندیشه با ایشان مقایسه کرد بر خود می‌بالیم اما در زمینه تئاتر کسی را که بتوانیم در ردیف اشیل و شکسپیر و کرنی و شیلر قرار دهیم نداشته‌ایم. طنز - پردازانی لطیف طبع چون عبید زاکانی در تاریخ ادب ما یافت میشوند ولی کم‌دی‌نویسان نازک اندیشه‌ای چون اربستوف و بن‌جانسون و مولیر نداشته‌ایم. اینها هم البته از بدیهیات است و نیاز به توضیح ندارد ولی تذکرش از اینجهت ضروری بنظر میرسد که بدانیم که با داشتن سنت و سابقه درخشانی در این زمینه اگر بخواهیم از قافله فرهنگ تئاتر بیش از این عقب نمانیم باید در انتخاب راه برای رسیدن بمقصود بصیرت و دقت بیشتری بکار بندیم. کاخ عظیم تئاتر جهان را مهندسان و معماران نامداری از مردم ملل مختلف در دوهزار و پانصد سال با مصالحی از ذوق و خرد و بینش بنا کرده‌اند و مسلم است که ما نمیتوانیم آنها در مدتی کوتاه آن هم از بالا بیائین بسازیم. اگر امروز ما آنها بر بنیاد استواری قرار دهیم نسلهای آینده بهتر و چالاکتر میتوانند آنها بالا ببرند. مسلم است که تئاتر علم است و آنها باید آموخت و البته کسی میتواند آنها بیاموزد که دارای طبع لطیف و ذوق سلیم باشد. بهمان اندازه‌ای که داشتن قریحه در این رشته ضروری است آموختن دانش و کسب فضیلت نیز واجب است. هنر تئاتر هر چقدر که غامض و استعاری باشد باز شیوه‌ایست برای بیان احساس و احساسی است زود گذر و ناپایدار، خواه عادی و متعارف باشد و خواه پرمغز و با معنی اما احساس مهم و پرمغز از اندیشه و تعقل جدا نیست و اهمیت این نوع احساس در اینست که موقعی بشخص دست میدهد که موضوعی را بطور وضوح ادراک کند و مشکلی را بصورتی روشن دریابد و این نیاز بتجربه و مطالعه و مشاهده دارد. و فقط در این موقع است که هنرمند به ابداع و ابتکار میپردازد و اگر آفرینش هنری بردانش و تجربه استوار نباشد

تقلیدی ناسنجیده خواهد بود .

هرواقعه‌ای که درروی صحنه رخ میدهد درضمن اینکه يك كار تجربی است يك آزمایش روانی نیز هست . دانشمندی که داروئی کشف میکند ابتدا آنرا درموجودات زنده دیگر می‌آزماید و اثر مثبت یا منفی آنرا می‌سنجد و پس از آنکه قدرت تأثیرش را کاملاً دانست آنرا ببازار عرضه میکند .

باوجود اینکه تئاتر عصر ما عموماً تئاتری تجربی است برماست که پیش ازاین آزمایش اولاً حداقل ازفضیلت و دانش درخود جمع ببینیم و ثانیاً دراستفاده از مردم برای این آزمایش حد و مرزی قائل شویم . اگر در داروی جدید پیش ازآزمایش احتمالی خطر جانی موجود باشد در امور ذوقی که مبتنی بردانش و بینش نباشد خطر گمراهی وجود دارد که زیانش از لحاظ اجتماعی از خطر جانی شاید کمتر نباشد . پس بر مباحثان کار تئاتر است که پیش از برگزاری هر برنامه نمایش ببینند که آیا تماشاکنان تاچه پایه باید برای این آزمایش آمادگی داشته باشند .

قریحه شاعر و هنرمند هر اندازه هم که خام و تربیت نادیده باشد خود بخود می‌تراود و بشکلی جلوه گر میشود و این وظیفه مشکل برعهده هنر سنجان و کارگزاران تئاتر است که قدر هر تئاتری را بنابر معیارهای هنری و انسانی بسنجند و ارزش یابی کنند تا هم قدر و پایه این هنر ضایع نشود و هم مردم در گمراهی نیفتند .

امید فراوان داریم که نور فضل و دانش درشور و شوق جوانان کشور ما در تئاتر همیشه متجلی باشد تا کوششی که در این راه میکنند در تاریخ فرهنگ زمان جای برجسته‌ای باز کند و کاخی ازدانش و هنر بنا کنند که باد حوادث بر آن خللی وارد نیابد .

مهدی فروغ

صورت نشریاتی که در سال ۴۸ - ۱۳۴۷ درباره روز جهانی تئاتر

مطالبی چاپ کرده‌اند

۱ - روزنامه کیهان شماره ۷۷۰۲ - ۴۸۱۹۷ تحت عنوان «وظیفه تئاتر بررسی نابود کننده و سازنده قالبها و مقررات موجود است» .

۲ - روزنامه آیندگان شماره ۳۷۹ - ۴۷۱۲۲۵ تحت عنوان در محافل هنری .

۳ - روزنامه آیندگان شماره ۳۷۹ - ۴۷۱۲۲۵ تحت عنوان روز جهانی تئاتر .

۴ - مجله تهران مصور شماره ۱۳۳۲ - ۴۸۱۹۱۲ تحت عنوان بمناسبت هشتمین سالروز جهانی تئاتر .

۵ - مجله نگین شماره ۴۶ - ۴۷۱۲۲۸ تحت عنوان روز جهانی تئاتر .

۶ - مجله امید ایران شماره ۷۶۱ - ۴۸۱۹۱۲ تحت عنوان روز جهانی تئاتر .

۷ - مجله فیلم و هنر شماره ۲۳۰ - ۴۸۱۹۱۲ تحت عنوان روز جهانی تئاتر .

۸ - پرچم خاورمیانه شماره ۷۳۰ - ۴۸۱۹۲۷ تحت عنوان تئاتر ، من بتو درود میفرستم .

۹ - روزنامه آژنگ شماره ۲۴۳۹ - ۴۷۱۲۲۶ تحت عنوان هشتمین سالروز جهانی تئاتر .

۱۰ - روزنامه فرمان شماره ۴۶۳۱ - ۴۷۱۲۲۷ تحت عنوان هشتمین سالروز جهانی تئاتر .

۱۱ - روزنامه کوشش شماره ۴۷ - ۴۷۱۲۲۶ تحت عنوان هشتمین سالروز جهانی تئاتر .

صحنه‌ئی از نمایش مسافران نوشته رادی

صحنه‌ئی از نمایش ماجرای باغ وحش اثر ادوارد آلبی

روزنامه‌ها و مجلات مذکور، در طی مدت یکماه جمعاً شش هزار کلمه درباره روز جهانی تئاتر، نگاشته‌اند و صفحاتی از جریده محترم خود را بدون اجر مالی به مطالب مربوط به تئاتر اختصاص داده‌اند. مرکز ملی تئاتر در ایران با ابراز کمال سپاسگزاری از مدیران و سردبیران و نویسندگان محترم جراید مذکور امیدوار است که سایر جراید نیز به اینگونه اقدامات پر ارزش فرهنگی که نتیجه آن پیشرفت هنر و فرهنگ کشور ما است تأسی جویند.

des discours prononcés par les participants, et les manifestations ont été diffusées par la Radiodiffusion d'Iran.

10 - La Télévision-Iran a présenté une interview de Mr. Djamshid Machayekhi le comédien renommé sur la Journée Mondiale du Théâtre.

11 - Dans l'ensemble, la Presse Iranienne, comme chaque année a largement souligné l'importance des manifestations de la Journée Mondiale du Théâtre.

12 - La Télévision-Iran a présenté une interview du Journal «Ayandegan» avec le Président du Centre National du Théâtre aux sujets, concernant le «Théâtre en Iran»;

13 - Le 6 mars, un programme spécial de Radio-Iran a diffusé la représentation de «ANTIGONE», interprétée par les étudiants de la Faculté d'Arts Dramatiques, ainsi que les déclarations faites par le Président du Centre National du Théâtre, à l'occasion de la Journée Mondiale du Théâtre.

14 - Radio-Téhéran a diffusé le 29 mars 1968, «le» «DEVOIR D'UN MEDECIN», de Luigi Pirandello, avec un préambule sur la Journée Mondiale du Théâtre.

15 - Ce «numéro spécial», consacré, comme chaque année, à la Journée Mondiale du Théâtre, est publié moyennant l'aide financière du Ministère de la Culture et des Arts.

Tout ce qui a été fait, cette année, pour la célébration de la Journée Mondiale du Théâtre, plus abondants et plus étendus, est dû, comme les précédentes années, à l'aide financière et morale de Son Excellence, le Ministre de la Culture et des Arts. Le Centre National du Théâtre d'Iran se fait le porte-parole des artistes et des amateurs du Théâtre pour remercier sincèrement en leur nom, le Ministre de la Culture et des Arts de toute son aide compréhensive et bienveillante.

Pour marquer sa gratitude envers la sincère collaboration des services de radiodiffusion, le Centre National du

Théâtre a tenu à exprimer ses remerciements à Son Excellence le Ministre d'Information.

Nous exprimons nos remerciements également à la Télévision-Iran, à la Télévision-Nationale pour avoir pris part à la Journée Mondiale du Théâtre.

Le Centre National de Théâtre en Iran espère pouvoir poursuivre ses activités dans le domaine du développement du Théâtre, plus que jamais. Il souhaite, de même, contribuer, à l'atteinte des objectifs de l'UNESCO et de l'Institut International du Théâtre, à savoir l'établissement de la paix mondiale et le renforcement du sens de la solidarité des nations.

Dr. M. FOROUGH
Le Président du C.N.T.I.

**Rapport su la Journée Mondiale du Théâtre.
1967 - 1968.**

Le sommaire des dispositions prises par le Centre National du Théâtre Iranian, à l'occasion de la Journée Mondiale du Théâtre 1967 - 1968:

1 - Comme les années précédentes, nous avons senti les libraires de consentir à vendre, du 5 mars au 5 avril 1968, avec un rabais de 15 à 30 pour cent, les ouvrages et les publications relatifs au Théâtre. Le Centre National du Théâtre Iranian leur a fait parvenir de nombreuses affiches en couleur, et les a priés de les placer bien en vue dans leurs vitrines.

2 - Le reporter de Radio-Iran a interviewé, le 14 mars 1968, durant presque 20 minutes, Dr. M. Forough, Président du Centre National du Théâtre sur les buts de la Journée, Mondiale du Théâtre. Les questions et les réponses, enregistrées sur bande magnétique, ont été diffusées sur les ondes de Radio-Iran.

3 - La pièce «ANTIGONE» de Jean Anouilh a été présentée dans la salle de représentation de l'Institut Irano-Amérique, par le groupe théâtral «MITRA» sous la direction de R. Khosravi. Le Président du Centre National du Théâtre a fait, avant le lever du rideau, des déclarations sur la valeur sociale du Théâtre et sur son rôle à rapprocher les peuples par une bonne compréhension et répandre la paix dans le monde. La plupart des journaux importants et périodiques de la capitale, notamment l'Etelaat, le Keyhan, le Sokhan, le Kouchéché, le Bamchad etc; ont largement souligné l'importance des manifestations de la Journée Mondiale du Théâtre.

4 - Le théâtre du «25 CHAHRIVAR» a représenté «A à COLA», «A SANS COLA», de Dr. Gholam-Hossein Saedi et qui a été jouée par les comédiens du Ministère de la Culture et des Arts.

La première soirée. Le Centre National du Théâtre a invité les Personnages, les journalistes à prendre part. Dans son discours, Le Président a souligné à cette occasion sur la position actuelle du Théâtre en Iran.

5 - Le groupe Théâtral des Etudiants de l'Ecole Supérieure de Narmak a joué «PIERRE PATHELIN» de Guillaume Alecis. Le Centre National du Théâtre à l'occasion de la Journée Mondiale du Théâtre a invité les enseignants, les artistes, et les étudiants à assister à cette représentation.

6 - Le 6 mars 1968, avec la collaboration de la Télévision Nationale, le ballet «SHEIKH SANAN» a été présenté par le groupe du ballet «PARS» dans la salle de Théâtre à la Faculté des Beaux-Arts.

7 - Le jeudi 7 mars, le Président du Centre National du Théâtre, a fait un discours sur la valeur sociale du Théâtre comme éducateur de la Jeunesse, à la Salle du Lycée Franco-Iranian (RAZI). Il a en même temps proposé, une collaboration avec le Comité du C.N.T.I. pour l'admission d'une éducation Théâtrale dans les écoles.

8 - Le message de Monsieur Miguel Angel Asturias, traduit en persan, a été diffusé à la Radio-Iran. Le Centre National a reproduit la traduction en de nombreux exemplaires et l'a adressée aux journaux et aux périodiques de la capitale. Les journaux à grand tirage de Téhéran, comme l'Ettela'at et le Keyhan ont publié la traduction du message, le 27 et 28 mars 1968.

9 - Le programme d'émission de Radio-Iran «Littérature et Art», a été consacré, le 7 mars à la Journée Mondiale du Théâtre. Il a été donné lecture de certains passages

portance de la Journée Mondiale du Théâtre. Le Président du Centre National Iranien du Théâtre a également souligné la position actuelle du Théâtre en Iran, et les progrès acquis par les activités des professionnels dans le domaine du développement. En fin de son discours, il a exprimé ses remerciements au groupe du Théâtre «Mitra» pour leur sincère coopération.

4 - Les Journaux et les Périodiques à grand tirage de Téhéran comme Ayandegan, Ajang, Keyhan, Néguin, Farman, Koucheh, Téhéran-Mossavar, Omidé-Iran, Film va Honar et Partchamé Khavaré Miané etc., ont largement souligné l'importance des manifestations de la Journée Mondiale du Théâtre.

5 - Le dimanche 13 Avril, à 21 heures 30, la réunion de Théâtre de la Télévision Nationale Iranienne a invité le Président du Centre National Iranien de Théâtre pour une interview sur les manifestations et sur l'importance de la Journée Mondiale du Théâtre. Après la lecture du message, un film a été présenté sur la Vie de «Max Reinhardt» traduit de l'allemand.

6 - Selon la proposition du Centre National Iranien de Théâtre et l'accord des Autorités du Ministère de la Culture et des Arts, le «Numéro Spécial», consacré, comme chaque année à la Journée Mondiale du Théâtre, sera publié sous forme de brochure, moyennant l'aide financière du Ministère de la Culture et des Arts.

7 - L'Administration de la Culture et des Arts de Khorassan a fait publier à Meched une brochure sur l'importance de la Journée Mondiale du Théâtre en Iran. Après le préluce du livre sous le titre de «La Journée Mondiale du Théâtre» et comment cette Journée a été fixée, l'auteur a mentionné les détails de l'histoire du Théâtre à Meched depuis l'année (1890 - 1941 av. J.C.) en y ajoutant des illustrations fort intéressantes des scènes du Théâtre à Meched.

Nous sommes bien reconnaissants pour la publication de cet ouvrage imprimé par le Ministère de la Culture et les Arts, et nous espérons pouvoir poursuivre d'autres activités avec la bienveillance des gens intéressés au Théâtre, aux Arts et à la Culture pour la publication des ouvrages relatifs au Théâtre.

Cette année La Journée Mondiale du Théâtre n'a pas été célébrer comme les années précédentes, à cause des jours de deuils religieux «Moharram», mais nous espérons pouvoir célébrer pompeusement avec des programmes variés dans les prochaines années avec la bonne sollicitude du Ministère de la Culture et des Arts.

Le Centre National Iranien de Théâtre pour marquer sa gratitude envers la sincère collaboration des Autorités respectables, a tenu à exprimer ses remerciements à tous ceux qui ont participé pour la propagation du Théâtre en Iran, nous espérons pouvoir poursuivre des activités plus fructueuses dans le domaine du développement du Théâtre, et à savoir l'établissement de la paix mondiale et le renforcement du sens de la solidarité des peuples.

Dr. M. FOROUGH
Président

mediate role is to re-examine, re-examine deeply, fundamentally, destructively, and we hope creatively, all the forms by which we live.

Where can we start?

Perhaps our starting point must be in taking in the teeth the challenge that comes from facing a very unpalatable fact, the fact that on World Theatre Day, we have so little world theatre in which to rejoice.

Rapport du Centre National du Théâtre (CNIT) sur la Journée Mondiale du Théâtre (1968 - 1969)

Le sommaire des dispositions prises par le Centre National Iranien du Théâtre, à l'occasion de la Journée Mondiale du Théâtre (6 Mars - 4 Avril 1969).

1 - Le message de Peter Stephen Paul Brook a été traduit en persan et a été lu à plusieurs reprises sur les antennes de la Radio-diffusion Iranienne. Le CNIT a reproduit la traduction en de nombreux exemplaires et l'a adressée aux Journaux et aux Périodiques.

2 - Le programme d'émission de Radio-Iran «Littérature et Arts» a été consacré le 16 Mars à la Journée Mondiale du Théâtre. Il a été donné lecture sur certains passages de la Vie et des Oeuvres de Peter Stephen Paul Brook.

3 - Le groupe théâtral «Mitra» attaché à la Faculté des Arts Dramatiques, à l'occasion de la Journée Mondiale du Théâtre a présenté «Le Gouvernement de Zaman Khan» sous la direction de Mr. Khosrovi dans la salle du 25 Chah-rivar (le dimanche 16 Mars 1969). Le CNIT a invité les Personnages, les Professeurs de l'Université, les artistes, les Journalistes, et les étudiants à assister à cette représentation. Le Président du Centre National Iranien du Théâtre a fait avant le lever du rideau, des déclarations sur la Fondation de l'Institut International du Théâtre et des Centres dans les différents pays du monde. Il fit également allusion aux messages écrits par les grands auteurs et artistes, et les discours prononcés au cours des dernières années sur l'im-

Et alors, de quelque façon que nous envisagions le problème d'arriver à un théâtre qui pourrait peut-être correspondre à son temps, nous sommes réduits au même point, notre rôle immédiat est de reconsidérer, de reconsidérer de façon profonde, fondamentale, destructive et, espérons-le, créatrice, toutes les formes dont nous vivons.

Par où commencer?

Le meilleur point de départ serait peut-être de relever le défi que lance la reconnaissance d'un fait très dur à digérer, le fait que lors de la Journée mondiale du théâtre, nous aurons si peu de théâtre mondial à célébrer.

8th World Theatre Day

March 27, 1969.

INTERNATIONAL MESSAGE

Peter Brook

People who work in the theatre have their own character and their own characteristic. They are very emotional. Because they are very emotional they are swiftly moved, swiftly moved for instance, to anger.

In revolutionary movements all over the world, actors are often among the first to cry out, to raise their voices in protest, and yet in the non-revolutionary aftermath it is often those same theatre people who are among the first to settle back into the past. Why is this?

In the theatre we are all prisoners of the forms through which we live and to which we owe our everyday existence, and these forms perhaps more than any other forms in our society are marked by periods that are not our own, marked by these periods for sentimental and economic reasons.

We work in buildings that distort the nature of our activities because those buildings were built a long time ago and it is neither expedient nor economic to change them. We work for audiences which rarely change because the structures that draw those audiences towards us are complete in themselves and make change very difficult.

And so, from whatever viewpoint we turn towards our problem of a theatre that might perhaps correspond with its times, we are forced always to the same point, our im-

d'autres soleils, à adresser la parole aux créateurs et spectateurs du **miracle théâtral** et les invitant à se donner la main, non pour former des chaînes, mais pour lancer les ponts de la compréhension mutuelle.

Aux quatre horizons de la planète, les gens de théâtre, de tous les théâtres, effaceront à cet instant les frontières; ils oublieront races, nationalités, croyances; ils uniront leurs volontés en faveur de la paix comme exigence suprême et unique en cette heure de conflits sans précédents.

Cette Septième Journée Mondiale du Théâtre, en cette année jubilaire de la Déclaration Universelle des Droits de l'Homme, doit mobiliser toutes les consciences contre ceux qui proclament autant de fatalités inhérentes à notre espèce, la destruction de l'homme par l'homme en des guerres fratricides, les génocides et cette autre manière de décimer l'humanité que constitue l'asphyxie économique.

Les feux de la rampe nulle part éteints. Au contraire, toutes les lumières du théâtre du monde scintillant comme des étoiles à la lueur desquelles se posent et se discutent en toutes langues, latitudes et scènes, les problèmes de l'homme, sans oublier le problème capital de la survie de notre culture en face des redoutables arsenaux nucléaires.

Tant que cette menace subsistera, notre planète ne saurait passer pour un lieu sûr et mon cri d'alarme, sans interrompre la **Journée Mondiale** de l'Institut International du Théâtre que célèbre aujourd'hui le monde entier, doit contribuer à faire en sorte que notre commune action évite que la terre ne se convertisse en sépulture avec, en guise d'épithèque de notre univers, la simple mention:

La Commedia é finita.

8ème Journée Mondiale du Théâtre

27 Mars 1969

MESSAGE INTERNATIONAL

Peter Brook

Les gens qui oeuvrent au théâtre ont un caractère qui leur est propre et des caractéristiques qui leur sont propres. Ils sont très faciles à émouvoir. Comme ils sont très faciles à émouvoir, ils se laissent facilement aller à des mouvements rapides, entre autres à des mouvements de colère.

Dans les mouvements révolutionnaires qui soulèvent le monde, les comédiens sont souvent parmi les premiers à manifester, à élever la voix pour protester, et pourtant, dans le calme qui suit la révolution, ces mêmes gens de théâtre sont souvent parmi les premiers à rebrousser chemin. Mais pourquoi?

Dans le théâtre, nous sommes tous prisonniers des formes dont nous vivons et auxquelles nous devons notre subsistance journalière, et ces formes, peut-être plus que toutes les autres formes de notre société, sont marquées par des époques qui ne sont pas les nôtres, marquées par ces époques pour des raisons sentimentales et économiques.

Nous oeuvrons dans des édifices qui déforment la nature de notre activité parce que ces édifices ont été construits il y a longtemps et parce que nous perdrons temps et argent à les changer. Nous travaillons pour des publics qui ne changent que rarement parce que les structures qui les amènent à nous sont complètes en elles-mêmes et qu'elles rendent très difficile tout changement.

7ème Journée Mondiale du Théâtre

27 Mars 1968

MESSAGE INTERNATIONAL

de Monsieur Miguel Angel Asturias

— Prix Nobel de Littérature 1967 —

Où il y eut théâtre, des paroles restent: les paroles du dialogue de l'homme avec les dieux, de l'homme avec le monde, de l'homme avec l'homme. Les paroles d'un dialogue immortel. Le langage des siècles redevient, dans le théâtre, après de multiples vicissitudes, le moyen de communication avec les masses, le plus humain, le plus direct, efficace et fécond.

Liturgie, représentation sacrée, genèse de la création, genre littéraire, tout cela fut et demeure théâtre, c'est-à-dire pour les uns verbiage et illusion, pour les autres voie de perfectionnement des mœurs, magie, réalité et, pour tous, le rêve.

Homme de cultures en cours de résurrection, de cultures d'une tradition théâtrale millénaire, comme la culture, maya du Guatemala, j'évoque ici, non l'image des couteaux d'obsidienne, élevant des coeurs jusqu'au soleil, mais les instants des grandes représentations du théâtre héroïque, les danses de la plume, du grelot et de la fumée que, l'éternité a photographiés dans la pierre, ces célébrations hallucinées de peuples entiers qui dansaient jours et semaines jusqu'à tomber d'épuisement et de sommeil.

C'est à partir de ce monde que je me hasarde, homme